

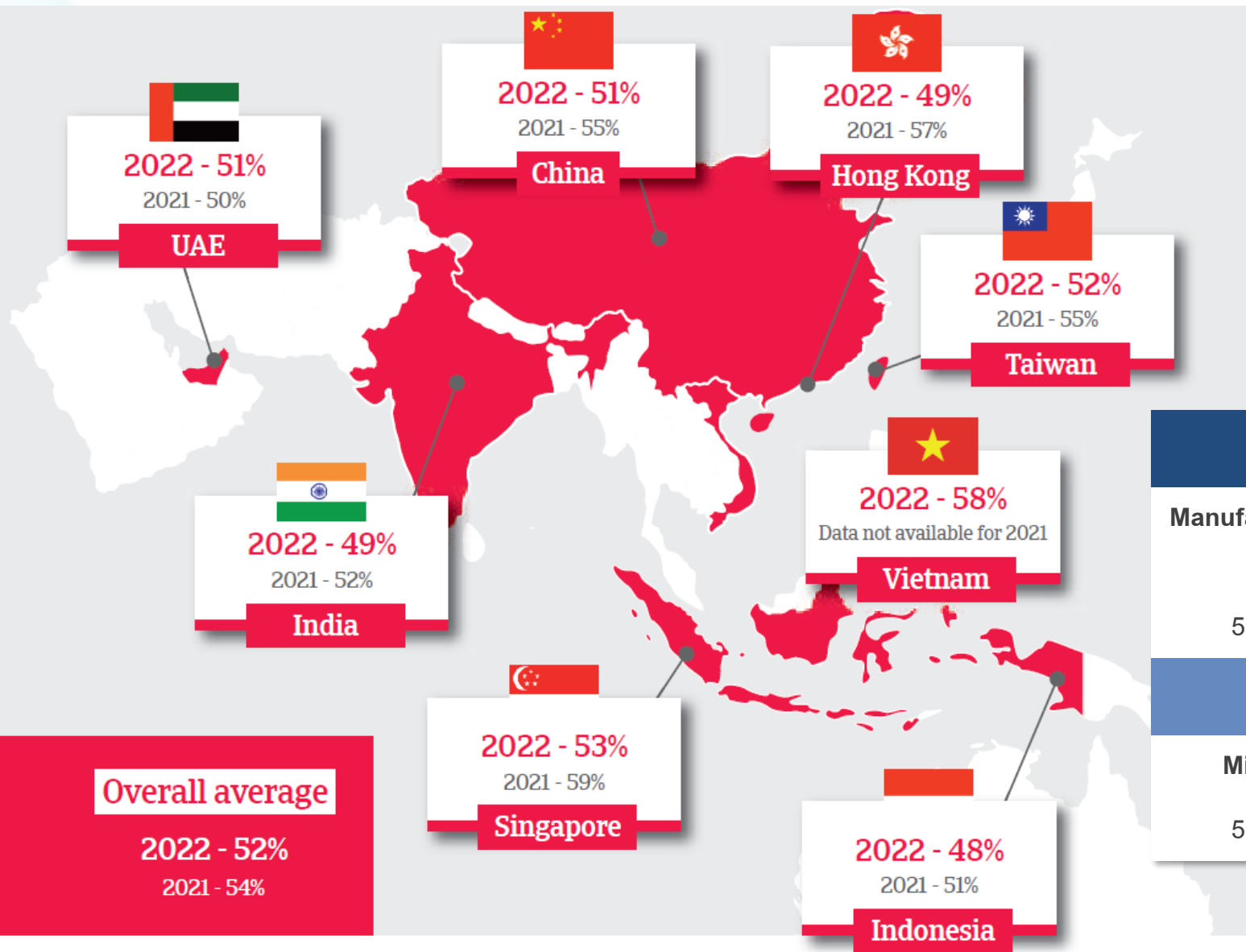
Credit Term

กับการประกอบธุรกิจของ MSME

Asia: proportion of total B2B sales made on credit (markets polled in Asia)

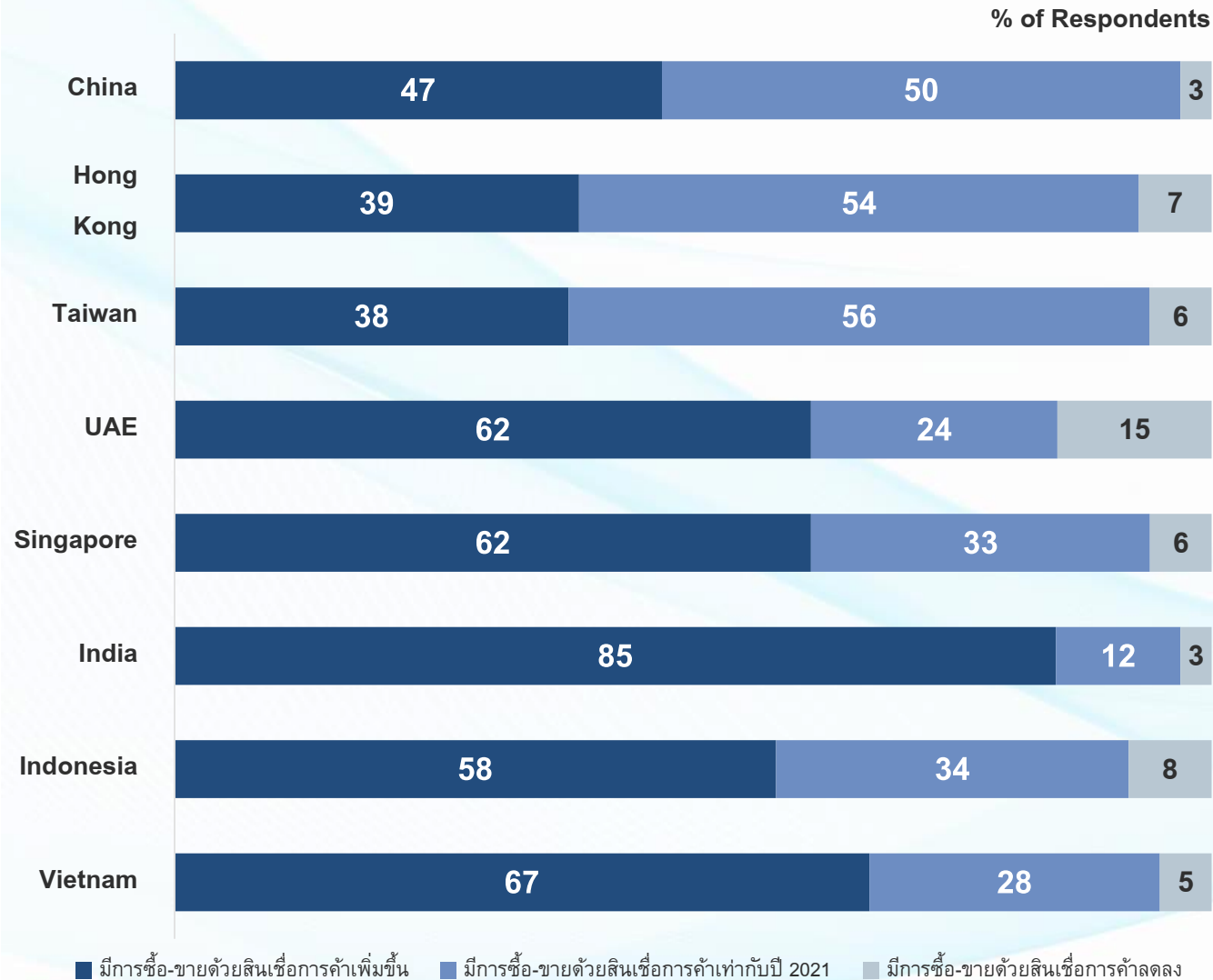
compared with 2021 survey

ธุรกิจในกลุ่มประเทศเอเชียกว่าครึ่งหนึ่ง มีการใช้สินเชื่อทางการค้าในการซื้อ-ขาย สินค้าและบริการระหว่างธุรกิจ

Business Sector			
Manufacturing	Wholesale	Retail / Distribution	Services
51%	52%	50%	54%
Business size			
Micro	Small	Medium	Large
50%	51%	50%	55%

Asia: trading on credit with B2B customers (change from 2021 survey)

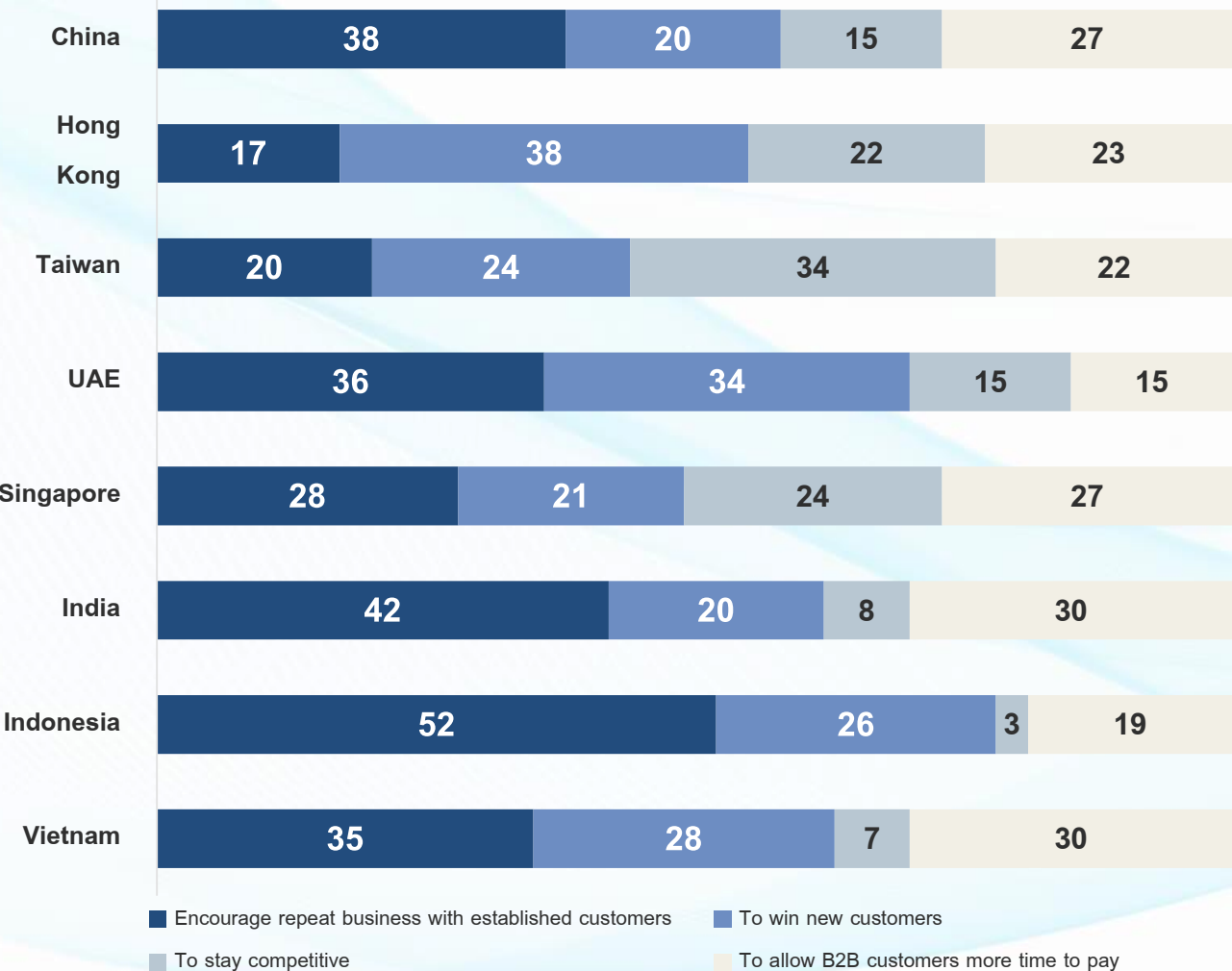
ในปี 2022 ธุรกิจมากกว่าครึ่งหนึ่งในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีการให้สินเชื่อการค้าแก่ลูกค้าที่เป็นธุรกิจด้วยกัน

Business Sector				
การซื้อ-ขายด้วย สินเชื่อการค้า	Manufacturing	Wholesale	Retail / Distribution	Services
เพิ่มขึ้น	57%	57%	53%	61%
เท่ากับปี 2021	38%	32%	40%	30%
ลดลง	4%	10%	6%	7%
Business size				
การซื้อ-ขายด้วย สินเชื่อการค้า	Micro	Small	Medium	Large
เพิ่มขึ้น	35%	52%	62%	64%
เท่ากับปี 2021	47%	36%	34%	33%
ลดลง	14%	10%	3%	2%

Asia: main reasons for trading on credit with B2B customers during the past 12 months

ธุรกิจส่วนใหญ่ใช้สินเชื่อการค้า เพื่อให้ลูกค้ารายเดิม กลับมาซื้อสินค้าและบริการ และเพิ่มลูกค้าใหม่

% of Respondents

	Business Sector			
	Manufacturing	Wholesale	Retail / Distribution	Services
Encourage repeat business with established customers	34%	30%	30%	38%
To win new customers	28%	35%	19%	21%
To stay competitive	13%	16%	17%	15%
To allow B2B customers more time to pay	25%	19%	25%	26%

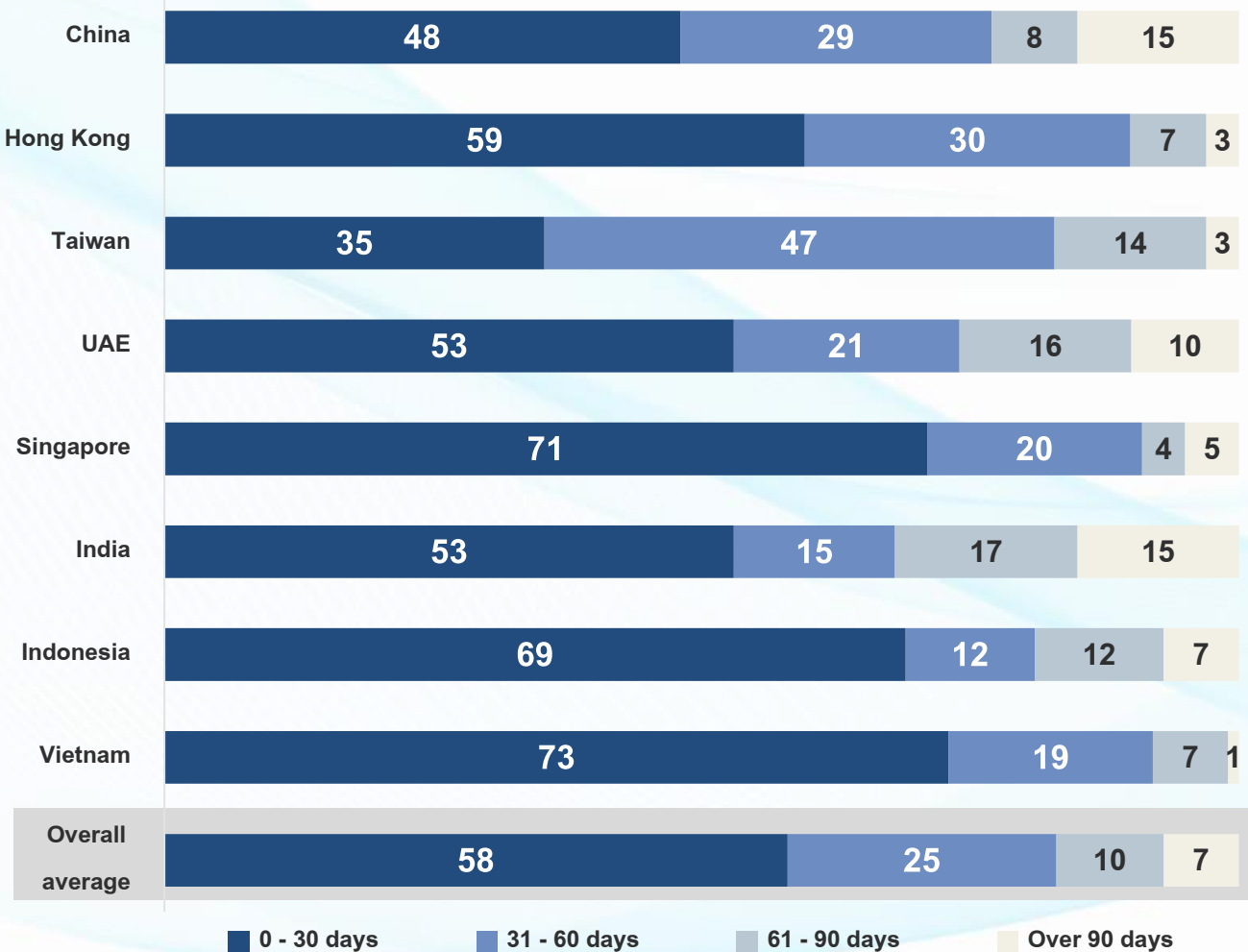

	Business size			
	Micro	Small	Medium	Large
Encourage repeat business with established customers	46%	38%	35%	31%
To win new customers	21%	28%	28%	23%
To stay competitive	11%	17%	14%	14%
To allow B2B customers more time to pay	22%	17%	24%	31%

Asia: B2B payment terms (average days)

ธุรกิจส่วนใหญ่มีการให้ระยะเวลา Credit term < 30 วัน

% of Respondents

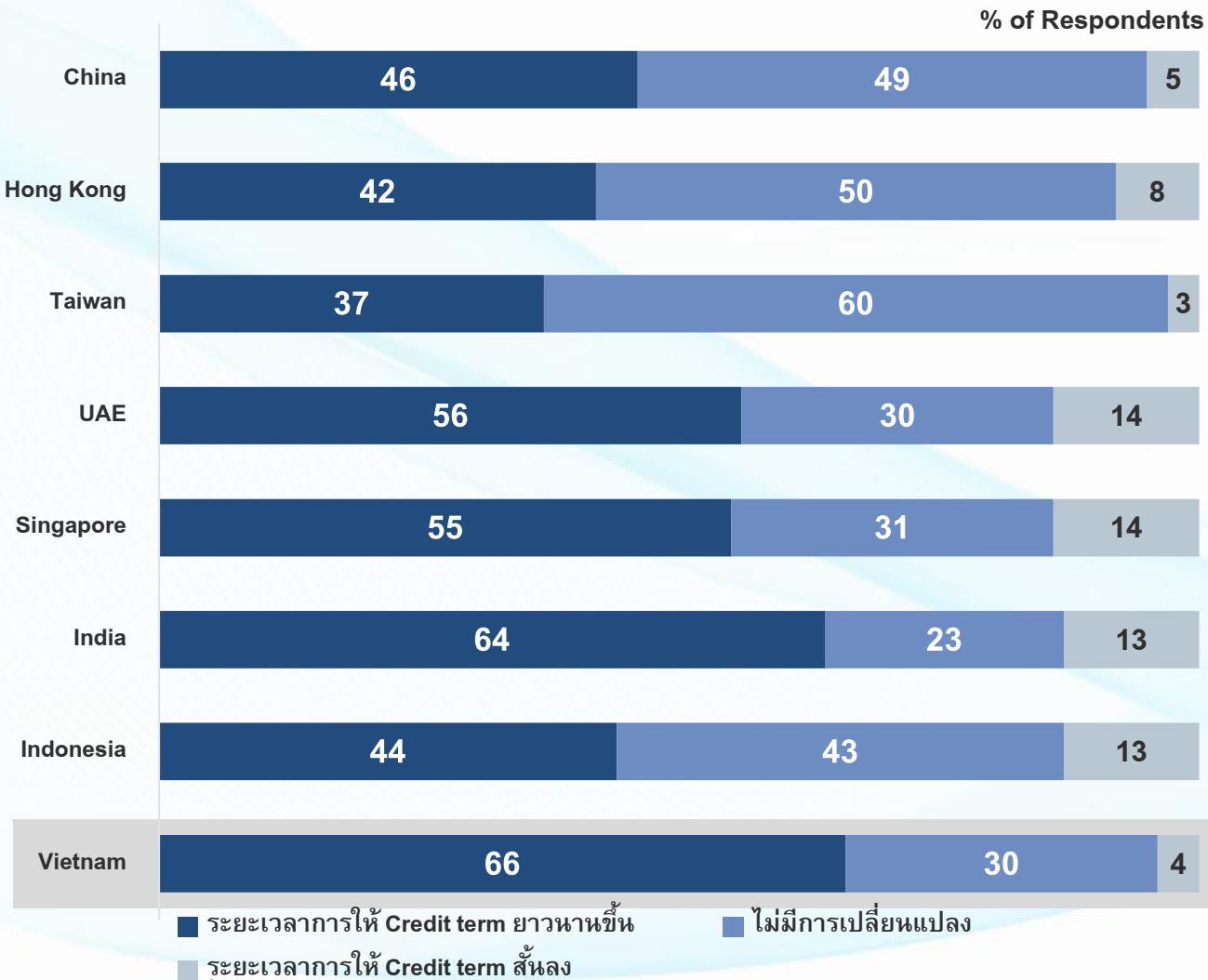
	Business Sector			
	Manufacturing	Wholesale	Retail / Distribution	Services
0 - 30 days	54%	57%	67%	57%
31 - 60 days	27%	29%	18%	25%
61 - 90 days	12%	9%	9%	10%
Over 90 days	8%	6%	6%	9%

	Business size			
	Micro	Small	Medium	Large
0 - 30 days	56%	60%	55%	61%
31 - 60 days	23%	19%	27%	26%
61 - 90 days	12%	10%	11%	9%
Over 90 days	9%	10%	7%	4%

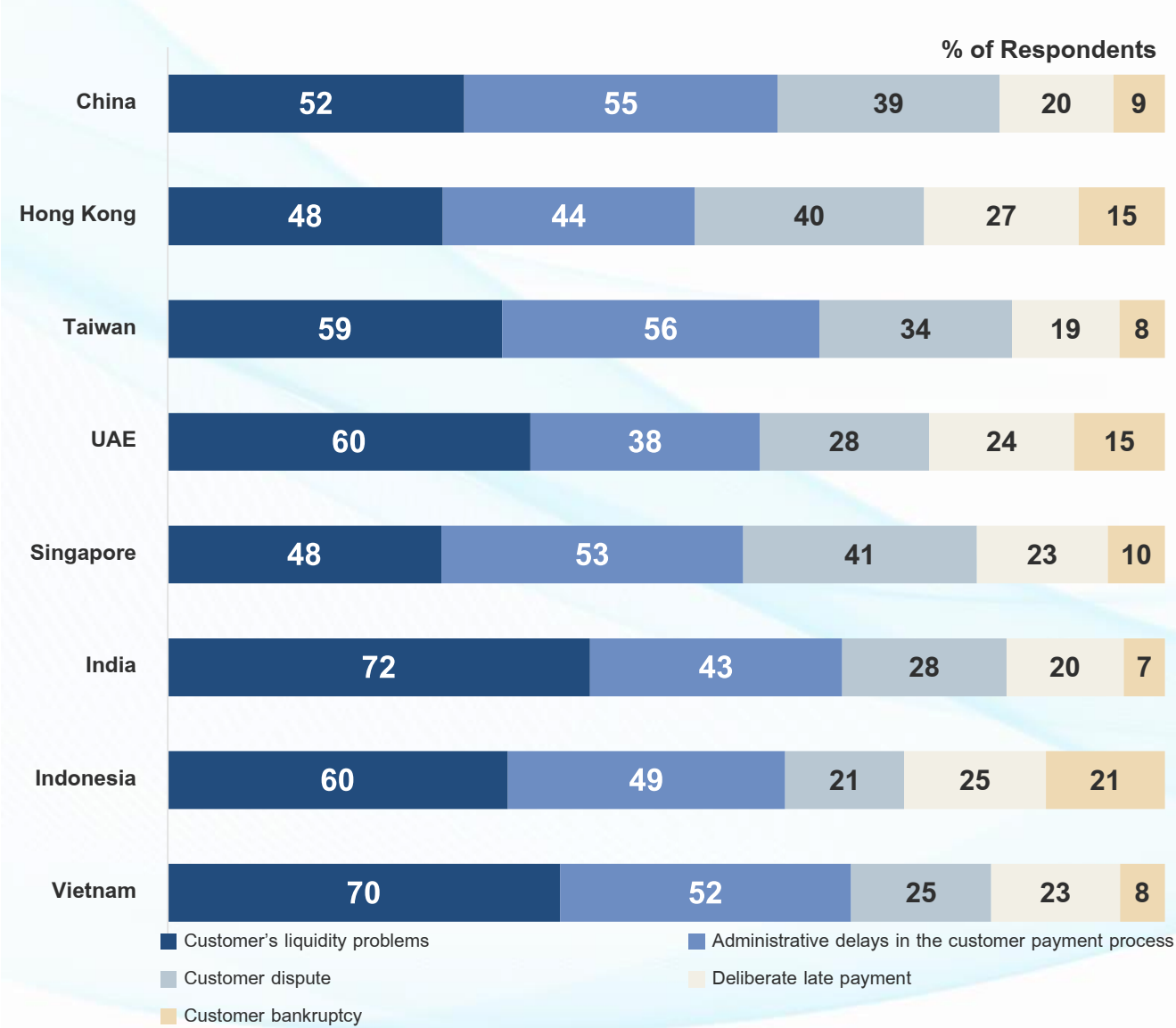
Asia: change of B2B payment terms (average days) during the past 12 months

ธุรกิจบางประเทศมีการให้ระยะเวลา Credit term กับคู่ค้าที่ยาวนานขึ้นในช่วงปีที่ผ่านมา

Business Sector				
ระยะเวลาการให้ Credit term	Manufacturing	Wholesale	Retail / Distribution	Services
ระยะเวลาที่ยาวนานขึ้น	53%	53%	45%	51%
ไม่เปลี่ยนแปลง	39%	36%	47%	37%
ระยะเวลาที่สั้นลง	7%	8%	7%	11%
Business size				
ระยะเวลาการให้ Credit term	Micro	Small	Medium	Large
ระยะเวลาที่ยาวนานขึ้น	45%	50%	52%	54%
ไม่เปลี่ยนแปลง	42%	40%	39%	39%
ระยะเวลาที่สั้นลง	10%	8%	8%	7%

Asia: main reasons that B2B customers delay invoice payment

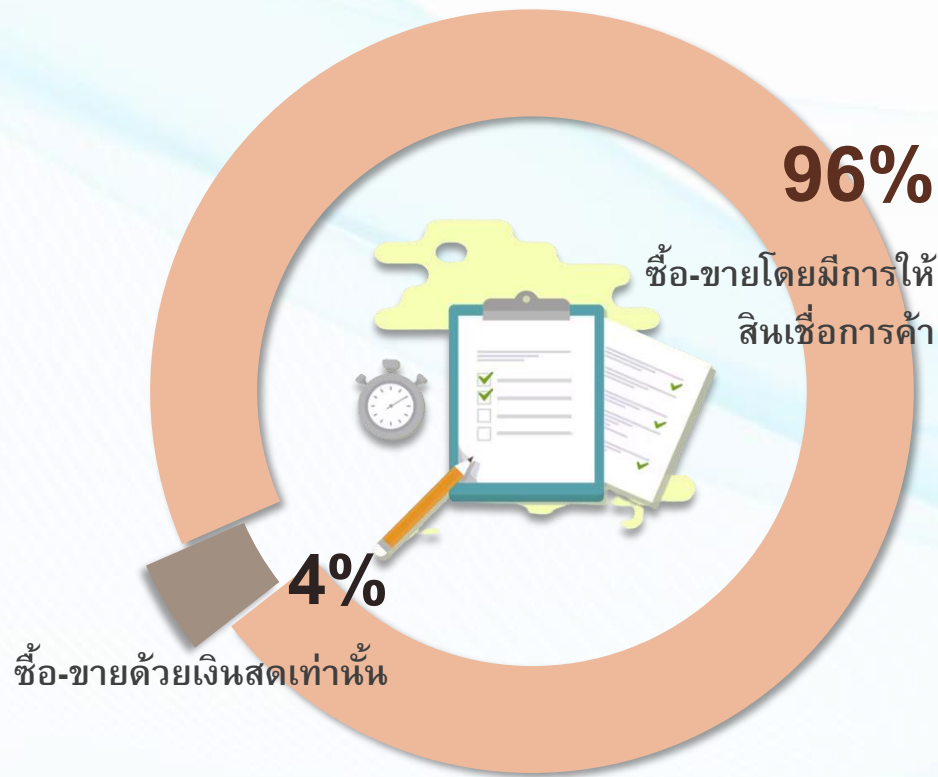

	Business Sector			
	Manufacturing	Wholesale	Retail / Distribution	Services
Customer's liquidity problems	58%	48%	59%	67%
Administrative delays in the customer payment process	37%	31%	26%	25%
Customer dispute	48%	48%	50%	49%
Deliberate late payment	22%	22%	25%	20%
Customer bankruptcy	8%	14%	13%	7%
Business size				
	Micro	Small	Medium	Large
Customer's liquidity problems	57%	57%	56%	64%
Administrative delays in the customer payment process	27%	32%	32%	33%
Customer dispute	46%	48%	50%	48%
Deliberate late payment	24%	21%	23%	21%
Customer bankruptcy	12%	11%	10%	6%

ธุรกิจส่วนใหญ่ในประเทศไทยมีการซื้อ-ขายในรูปแบบของการให้สินเชื่อการค้า และ MSME ได้รับชำระหนี้จากคู่ค้า โดยเฉลี่ยเพิ่มเป็น 60 วัน

ผลการสำรวจทัศนคติของผู้ประกอบการ MSME ต่อสถานการณ์ปัญหาการให้ระยะเวลาสินเชื่อการค้า (Credit Term)

ระยะเวลา Credit term ที่ MSME ได้รับชำระหนี้จากคู่ค้าเพิ่มขึ้นเป็นเท่าตัว เทียบกับ 60 วันโดยเฉลี่ย และในบางธุรกิจขยายไปสูงถึง 120 วัน

ปี 2559: 30 - 45 วัน

ปี 2563: 60 - 120 วัน

- ระยะเวลาการให้สินเชื่อการค้า จึงเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อสภาพคล่องของธุรกิจ
- MSME ที่ทำธุรกิจหรือเป็นคู่ค้า (Supplier) ให้กับธุรกิจขนาดใหญ่ มักจะถูกขยายระยะเวลา Credit term ให้ยาวนานขึ้น ผ่านการใช้อำนาจการต่อรองที่เหนือกว่า

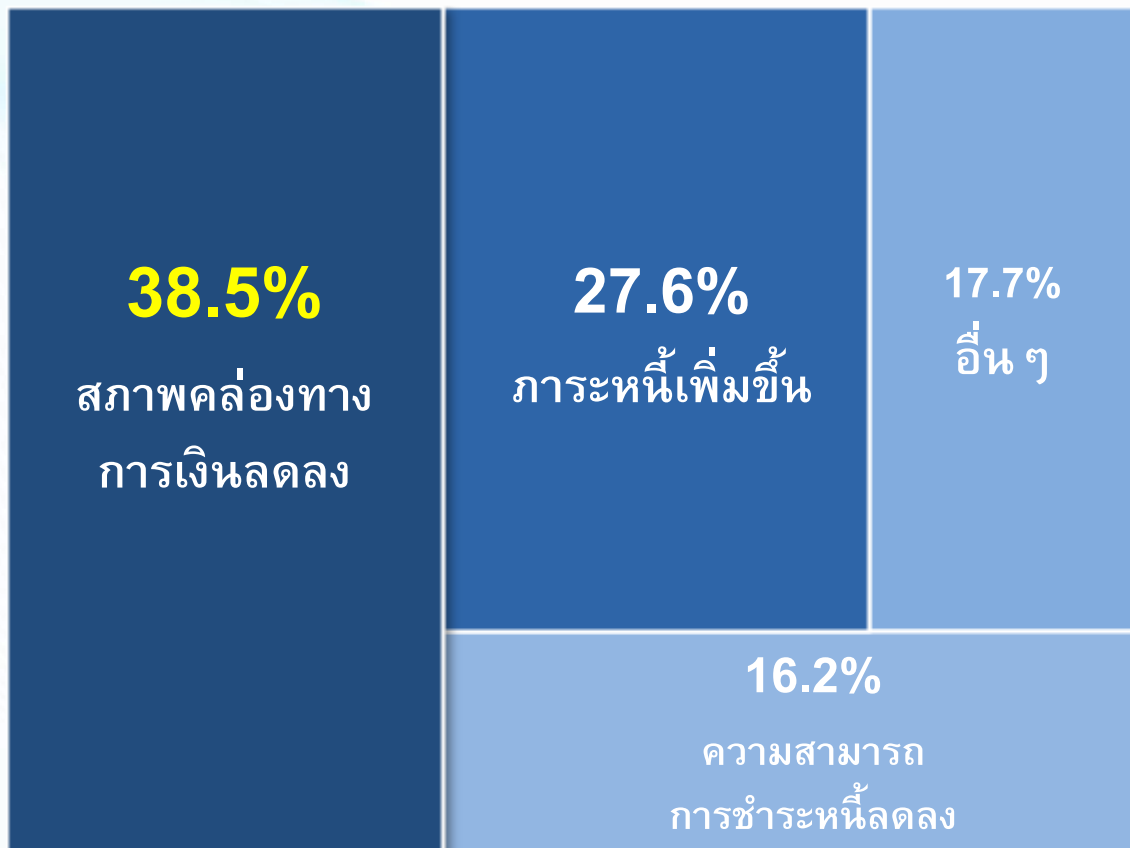
ที่มา: เอกสารการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานระยะเวลาการให้สินเชื่อการค้า (Credit term) ในประเทศไทย ภายใต้คณะทำงานด้านการลดความเหลื่อมล้ำและลดอุปสรรคจากกฎหมายและกฎเกณฑ์ของภาครัฐ (Regulation & Incentive) คณะอนุกรรมการด้านการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

หมายเหตุ: มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย กลุ่มตัวอย่างจากสมาชิกสภาหอฯ จำนวน 422 ราย สํารวจเมื่อ 26-29 กุมภาพันธ์ 2563 กระจายตัวครอบคลุมทุกภูมิภาคและทุกอุตสาหกรรม

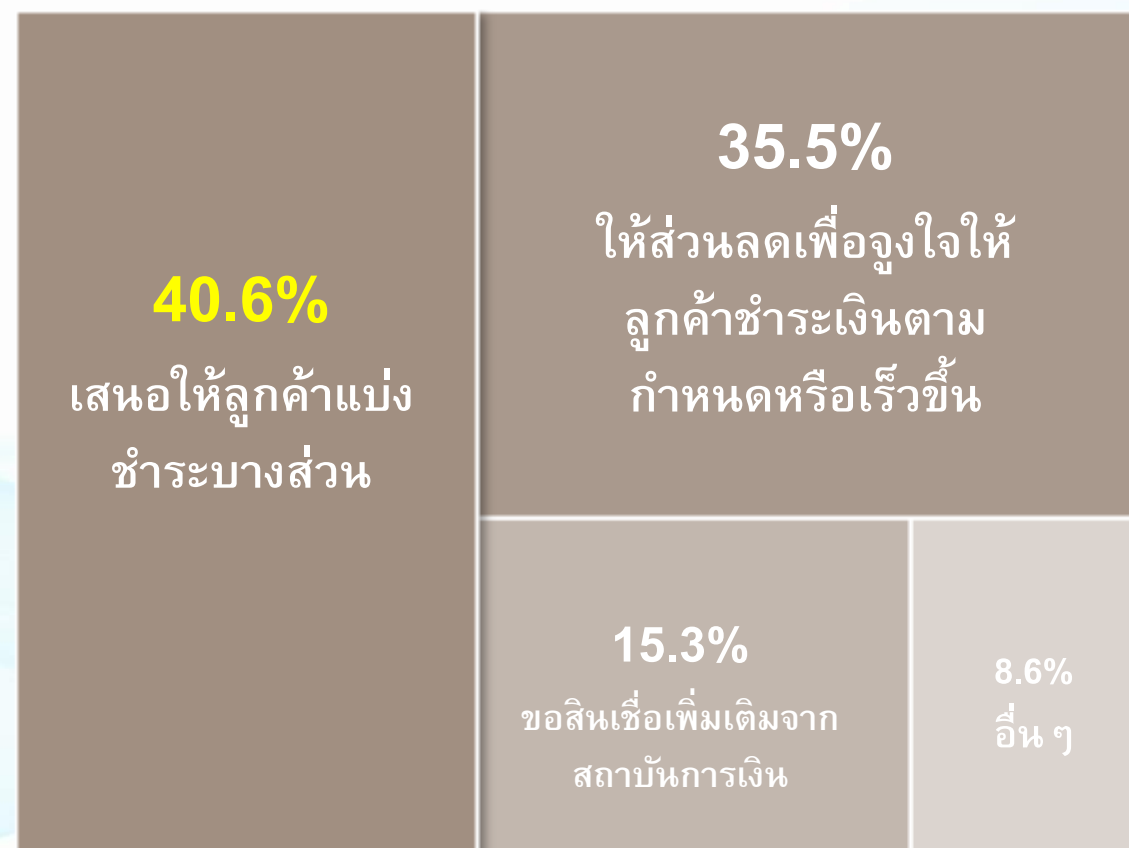

MSME มีสภาพคล่องทางการเงินลดลงจากการผลิตชำระหนี้ จึงต้องเสนอทางเลือกสำหรับการแบ่งชำระ และการให้ส่วนลดเพื่อจูงใจให้ชำระหนี้

ปัญหาที่เกิดขึ้นกับ MSME หากคู่ค้าผิดชำระหนี้
ตามการให้ระยะเวลาของ Credit term

แนวทางที่ MSME ใช้เพื่อให้คู่ค้าชำระหนี้
ตามการให้ระยะเวลาของ Credit term

ที่มา: เอกสารการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานระยะเวลาการให้สินเชื่อการค้า (Credit term) ในประเทศไทย ภายใต้คณะทำงานด้านการลดความเหลื่อมล้ำและลดอุปสรรคจากกฎหมายและกฎเกณฑ์ของภาครัฐ (Regulation & Incentive) คณะอนุกรรมการด้านการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

หมายเหตุ: มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย กลุ่มตัวอย่างจากสมาชิกสภาหอฯ จำนวน 422 ราย สํารวจเมื่อ 26-29 กุมภาพันธ์ 2563 กระจายตัวครอบคลุมทุกภูมิภาคและทุกอุตสาหกรรม

Case Study

แนวปฏิบัติ

กฎหมาย

เงื่อนไขระยะเวลาของ Credit term

ภายใน 60 วัน
(ในมูลค่า 95% ของ Invoice)

ภายใน 30 วัน

ภายใน 60 วัน
โดยขึ้นอยู่กับบริบทของแต่ละประเทศ

ภายใน 30 วัน
หรือสูงสุดไม่เกิน 60 วัน

บทลงโทษ

- ตัด/ลดสิทธิการทำธุรกิจร่วมกับภาครัฐ
- เพิกถอน Certificate

- เพิกถอน Certificate

- เสียค่าปรับเป็นดอกเบี้ยยจ่าย
- ชดเชย Recovery cost ขั้นต่ำ 40 ยูโร

- จ่ายดอกเบี้ยเงินกู้ระยะ 1 ปี
ตามอัตราราคาตลาด

เน้น 'ความสมัครใจ' ในการปฏิบัติตาม จึงไม่มีบทลงโทษทางกฎหมาย โดยผู้เข้าร่วมจะได้รับ Certificate ที่มีสิทธิประโยชน์ด้านต่างๆ

โดยเริ่มบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 ก.ย. 2563 และมีผลกับภาครัฐ สถาบันการเงิน และธุรกิจขนาดใหญ่ที่ทำธุรกิจร่วมกับ SMEs

ประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง แนวทางพิจารณาการปฏิบัติทางการค้า ที่เป็นธรรมเกี่ยวกับระยะเวลาการให้สินเชื่อการค้า (Credit Term) กรณีผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) เป็นผู้ขายสินค้าหรือบริการ

นิยาม

“ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises หรือ SMEs)”

- การผลิตสินค้า มีการจ้างงานไม่เกิน 200 คน และมีรายได้ต่อปีไม่เกิน 500 ล้านบาท
- การให้บริการ กิจการค้าส่งหรือกิจการค้าปลีก มีการจ้างงานไม่เกิน 100 คน และมีรายได้ต่อปีไม่เกิน 300 ล้านบาท

“**สินเชื่อการค้า**” หมายความว่า ข้อตกลงในการให้สินเชื่อการค้าระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ซึ่งเป็นผู้ขายสินค้าหรือบริการกับผู้ซื้อสินค้าหรือบริการ ซึ่งรวมถึง การฝากขาย (Consignment) หรือการซื้อขายในลักษณะอื่นใด และจะมีการชำระเงินค่าสินค้าหรือบริการภายหลังตามเงื่อนไขและระยะเวลาที่ตกลงกันไว้เป็นหนังสือ

“**ระยะเวลาการให้สินเชื่อการค้า (Credit Term)**” หมายความว่า ระยะเวลาที่ผู้ขายสินค้าหรือบริการให้ผู้ซื้อสินค้าหรือบริการชำระเงินค่าสินค้าหรือบริการภายในระยะเวลาที่ตกลงกันไว้ โดยมีหลักฐานเป็นหนังสือ

ระยะเวลาการให้สินเชื่อการค้า (Credit Term)

- ภาคการค้า ภาคการผลิต และภาคบริการ **ไม่เกิน 45 วัน** เว้นแต่ได้มีการตกลงระยะเวลาการให้สินเชื่อการค้าที่น้อยกว่าอยู่ก่อนแล้ว
- ภาคการค้า ภาคการผลิต และภาคบริการ เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับสินค้าเกษตรหรือผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรแปรรูปขั้นต้นที่มีกระบวนการผลิตไม่ซับซ้อน **ไม่เกิน 30 วัน** เว้นแต่ได้มีการตกลงระยะเวลาการให้สินเชื่อการค้าที่น้อยกว่าอยู่ก่อนแล้ว

พฤติกรรมที่อาจเข้าข่ายเป็นลักษณะการปฏิบัติทางการค้าที่ไม่เป็นธรรม

ในกรณีเกี่ยวข้องกับทำให้สินเชื่อการค้า

การประวิงเวลา จ่ายค่าสินค้าหรือบริการเกินกว่าระยะเวลาการให้สินเชื่อการค้า (Credit Term) ที่กำหนดโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร กล่าวคือ เมื่อถึงกำหนดระยะเวลาที่ต้องชำระเงินแล้ว ผู้ซื้อกลับประวิงเวลาไม่ยอมชำระหนี้โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ทำให้ระยะเวลาที่ต้องได้รับชำระเงินขยายออกไป ซึ่งอาจมีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการแข่งขันทางการค้า เช่น การอ้างเหตุว่าไม่อาจชำระหนี้ได้เนื่องจากยังไม่ได้รับอนุมัติ ทั้งที่ได้รับสินค้าครบตามจำนวนและคุณภาพที่ตกลงกัน เป็นต้น

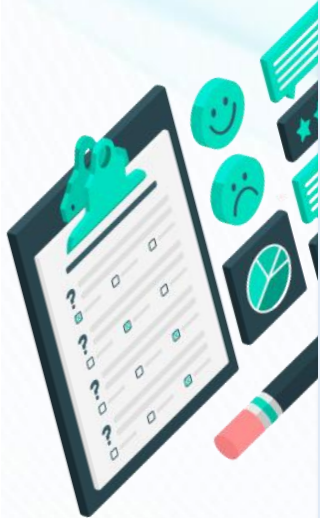
การเปลี่ยนแปลงระยะเวลา การให้สินเชื่อการค้า (Credit Term) หรือเงื่อนไขอื่นภายใต้สัญญาโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรหรือไม่มีการแจ้งล่วงหน้าเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 60 วัน กล่าวคือ การเปลี่ยนแปลงระยะเวลาการให้สินเชื่อการค้า (Credit Term) หรือเงื่อนไขอื่นภายใต้สัญญาไม่ว่าจะโดยการใช้สิทธิฝ่ายเดียว หรือเป็นการตกลงร่วมกับผู้ขายให้เปลี่ยนแปลง แต่หากเป็นไปโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร หรือไม่มีการแจ้งล่วงหน้าเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 60 วัน ทั้งนี้ คำว่า **“เงื่อนไขอื่น”** จำกัดอยู่เฉพาะเงื่อนไขอื่น ๆ ที่อาจส่งผลให้ระยะเวลาการให้สินเชื่อการค้าเปลี่ยนแปลงไป เช่น การเพิ่มระยะเวลาในการตรวจรับสินค้าให้ยาวขึ้น ทำให้การเริ่มต้นนับระยะเวลาสินเชื่อการค้าเลื่อนออกไป

พฤติกรรมในลักษณะอื่น ๆ อันเป็นการบังคับโดยผู้ประกอบการรายใดซึ่งเป็นคู่ค้ากับ SMEs อย่างไม่เป็นธรรม เนื่องจากผู้ประกอบการซึ่งเป็นคู่ค้าของ SMEs อาจมีอำนาจต่อรองที่เหนือกว่าจึงอาจกำหนดเงื่อนไขพิเศษเพิ่มเติมได้ เช่น การกำหนดเงื่อนไขพิเศษที่เกี่ยวข้องกับการให้สินเชื่อการค้า ซึ่งอาจเป็นการสร้างภาระอันไม่จำเป็นแก่คู่สัญญาหรือต้องเสียเปรียบอย่างมากในข้อตกลงอื่นๆ อาทิ

- ห้ามจำหน่ายสินค้าหรือบริการให้แก่ผู้ประกอบการรายอื่นหรือลดส่วนลดการค้าที่เคยให้ไว้ตามปกติ เพื่อให้ได้รับชำระสินเชื่อการค้าตามระยะเวลาที่กำหนด
- การไม่กำหนดระยะเวลาการให้สินเชื่อการค้า
- การไม่แสดงขั้นตอนการจ่ายเงินตามแนวทางการค้าปกติให้ชัดเจน
- การเพิ่มเติมเอกสารที่ต้องจัดส่งเพื่อให้ได้รับชำระเงินมากเกินไปตามปกติการค้าของธุรกิจซึ่งเคยปฏิบัติมาก่อน หรือไม่ยอมรับเอกสารเพื่อการแสดงสถานะ SMEs

- หากผู้ประกอบการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าเรื่อง แนวทางพิจารณาการปฏิบัติทางการค้าที่เป็นธรรมเกี่ยวกับระยะเวลาการให้สินเชื่อการค้า (Credit Term)
- กรณีผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) เป็นผู้ขายสินค้าหรือบริการ และที่แก้ไขเพิ่มเติม อาจเข้าข่ายมีพฤติกรรมทางการค้าที่เป็นการปฏิบัติทางการค้าที่ไม่เป็นธรรม อันเป็นความผิดตามมาตรา 57 แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 ประกอบมาตรา 82 ซึ่ง **มีโทษทางปกครองในอัตราค่าปรับไม่เกินร้อยละ 10 ของรายได้ ในปีที่กระทำความผิด**
- กรณีที่นิติบุคคลเป็นผู้กระทำความผิด ถ้าการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้นเกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของกรรมการ หรือผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้นหรือในกรณีที่บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ต้องสั่งการหรือทำการและละเว้นไม่สั่งการหรือไม่ทำการจนเป็นเหตุ ให้นิติบุคคลนั้นกระทำความผิด ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดดังกล่าวด้วยตามมาตรา 84
- อย่างไรก็ตาม **การฝ่าฝืนประกาศ** จะเป็นการผิดหรือไม่ขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงที่ปรากฏเป็นรายกรณี กล่าวคือ กรณีพฤติกรรมที่เข้าข่ายเป็นการกระทำความผิดจะต้องพิสูจน์ความเสียหายที่เกิดขึ้น อันจะต้องพิจารณาจากความสูญเสียในทางเศรษฐกิจที่ปรากฏตามข้อเท็จจริง เช่น SMEs มีรายได้ที่ลดลง มีต้นทุนที่เพิ่มขึ้นหรือต้องสูญเสียโอกาสในการดำเนินธุรกิจหรือไม่อย่างไร เป็นต้น
- **การพิจารณา** กำหนดโทษปรับทางปกครองที่ต้องชำระนั้น เป็นไปตามมาตรา 85 ที่ต้องคำนึงถึงความร้ายแรงแห่งพฤติกรรมที่กระทำผิด โดยพิจารณาข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในแต่ละกรณี

ตัวอย่างผลการวิจัยเกี่ยวกับ credit term หรือ trade credit

- The existence of trade credit is often explained as resulting from **asymmetric and imperfect information in product and capital markets.**
- Firms with larger customer bases can reduce the fixed cost allocation per account and may **be able to reduce some variable costs due to bulk discounts.**
- Trade credit terms can therefore be used as a tool to achieve a **variety of marketing objectives.**
- Made **specific investments in the buyer-seller relationship,** either in physical or relationship terms, then it is in their economic interest to act to maintain the buyer in business so long as sufficient future returns are anticipated.
- offering better credit terms when demand is low to increase sales and tightening up credit terms when demand is high.
- Firms attempting to **launch new products or those subject to rapid product developments** may use trade credit as a means of manipulating final price across the product life-cycle.

- **500 firms postal survey** with small businesses defined as those with a turnover less than £2.5 million and/or less than 50 employees.

Credit Period (Days)	% Firms	Policy	% Firms
Cash Terms	4.8 %	Written credit policy	26 %
1 - 29 days	13 %	Set credit limits	63 %
30 days	41 %	Agree terms in writing prior to sale	48 %
31 - 46 days	34 %	Clause to charge interest	28 %
47 – 60 days	4.8 %	Enforce interest charge	10 %
60 days +	2.4 %	Retain ownership of goods	50 %
		Reclaim goods in default	22 %

Key Finding

- **Small firms are under pressure to conform to industry norms.**
- **Lack of access to finance can also restrict the amount of credit the firm can offer.**
- **Longer term relationships with customers can mitigate the problems of monitoring leading to longer credit periods for regular customers.**

ตัวอย่างผลการวิจัยเกี่ยวกับ credit term หรือ trade credit

1 Enhanced information

- Trade credit can facilitate information flows by giving buyers time to investigate and assess the quality of the product before paying
- Buyers may choose suppliers who offer credit as this is a signal of confidence in product quality and of long-term market presence, therefore acting as an implicit warranty

2 Reduced transaction costs

- customers can be invoiced at regular intervals rather than after each order, reducing cash handling costs
- it can reduce treasury costs by improving cashflow management

3 Pricing

- suppliers can manipulate prices offered to different customers in response to fluctuations in demand
- suppliers may allow a customer to pay after the agreed date without penalty

4 Reliable financing

- the provision of credit to small companies is widely recognized as enabling SMEs to start-up and grow successfully

5 Marketing and customer relations

- Trade credit gives them the opportunity to demonstrate their capabilities both as suppliers, through their credit terms, and as customers via their payment behavior.
- Negotiating trade credit provides opportunities for personal contact and the ability to indirectly obtain information about customers' creditworthiness.

ตัวอย่างผลการวิจัยเกี่ยวกับ credit term หรือ trade credit

Key Finding

- 188 of 1,043 UK MSME by questionnaires

Regulatory/statutory regimes

- Commercial Debts (Interest) Acts, creditors can charge interest at up to **8% over the standard bank rate in 2002.**
- Between 1999 and 2004 the number of firms using the legislation was consistently low.
- By 2002, although 79% of firms were aware of the different phases of the legislation, only 5% of MSME used it.
- Most SMEs do not expect the legislation to make any difference to their customers' payment patterns: **only 24% think the legislation may help.** It is therefore unsurprising **that only 31% of our respondents make their customers aware of their rights to charge interest.**
- There is a positive correlation between credit terms that mention interest charges and firm size: **larger firms are more likely to include these statements in their credit terms than smaller ones are.**
- Suppliers may fear losing sales if they charge statutory interest more than late payment.
- Large businesses were the worst late payment offenders: **44% of respondents were “very often” or “always” paid late by larger customers.**

Credit management failures

- One of the main factors in late payment is **the mismanagement of and passive role assigned to trade credit in organizations.**
- **More than 61%** of respondents reported **that late payment was a “serious” or “very serious”** problem for their businesses.
- **54% of micro, 80% of small and 73.8% of medium** companies were paid at least **40 days beyond** the normal payment term of 30 days.
- The **larger the firms the fewer debtor days** beyond the due date: firms with an annual turnover of .£50m have an average DSO of 11 days faster than those with a turnover of between £10m and £19.9m
- Only 46.8% of respondents had a written credit policy.

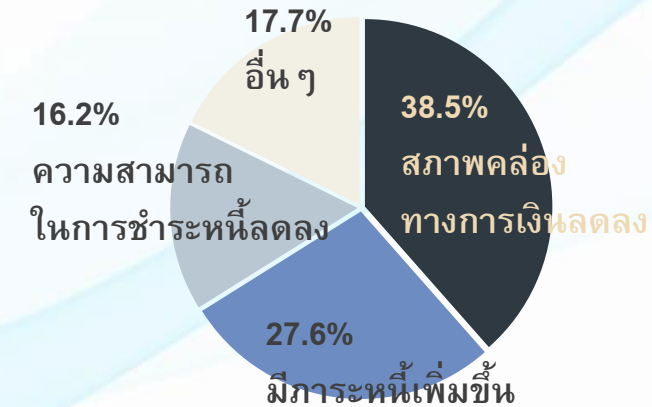
ข้อเสนอแนะการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานระยะเวลาการให้สินเชื่อการค้า (Credit term) ในประเทศไทย, ธนาคารแห่งประเทศไทย

Key Fact

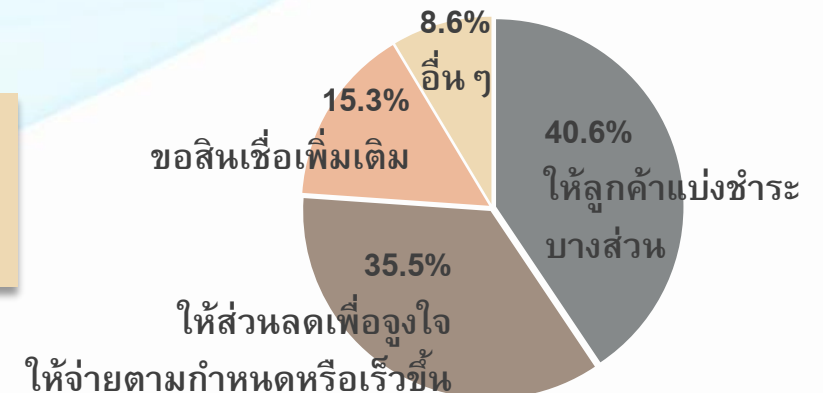
- **ร้อยละ 96** ของการทำธุรกิจในรูปแบบ B2B มีการให้สินเชื่อแก่คู่ค้าที่ซื้อ-ขายสินค้าและบริการร่วมกัน
- นับตั้งแต่ปี 2559 ระยะเวลา Credit term ของภาคธุรกิจในประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น
- ปี 2563 ได้เพิ่มขึ้นเป็นเท่าตัวมาอยู่ที่ **60 วันโดยเฉลี่ย** และในบางธุรกิจขยายไป **สูงถึง 120 วัน**
- MSME ที่ทำธุรกิจหรือเป็นคู่ค้า (Supplier) ให้กับธุรกิจขนาดใหญ่มีความเสี่ยงสูงที่จะเผชิญปัญหาการขาดสภาพคล่องทางการเงิน เนื่องจากมักจะถูกต่อรองขยายระยะเวลา Credit term ให้ยาวนานขึ้นผ่านการใช้อำนาจการต่อรองที่เหนือกว่า
- ข้อมูลงบการเงินของบริษัทจดทะเบียนในปี 2559 พบว่า **ระยะเวลา Credit term ของบริษัทขนาดใหญ่อยู่ที่ประมาณ 55 วัน** และสำหรับ **บริษัทในตลาดหลักทรัพย์ฯ จะนานถึง 62 วัน** ซึ่งสูงกว่าระยะเวลา Credit term โดยเฉลี่ยของภาคธุรกิจโดยรวมในปี 2559 ซึ่งอยู่ที่ **ประมาณ 30 – 45 วัน**
- ระยะเวลา Credit term ของ MSME ที่มีการเปลี่ยนแปลงไม่มากนักสะท้อนว่า ผู้ประกอบการ MSME สามารถบริหารกระแสเงินสดได้อย่างเพียงพอหากค้าขายร่วมกับ MSME ด้วยกัน **แต่สภาพคล่องทางการเงินนั้นจะลดลงเมื่อค้าขายกับธุรกิจขนาดใหญ่**

ประเภทนิติบุคคล	สัดส่วนจำนวนธุรกิจ	ระยะเวลาการจ่ายหนี้ (Credit term)
ห้างหุ้นส่วน	25.1%	18 วัน
บริษัท	74.7%	48 วัน
มหาชน (ในตลาดหลักทรัพย์)	0.1%	62 วัน

ผลกระทบจากการขอขยายระยะเวลาในการชำระหนี้

รูปแบบการปรับตัวเมื่อระยะเวลา Credit term เพิ่มขึ้น

การสำรวจความคิดเห็นแบบเร่งด่วน (Quick Survey/Poll)

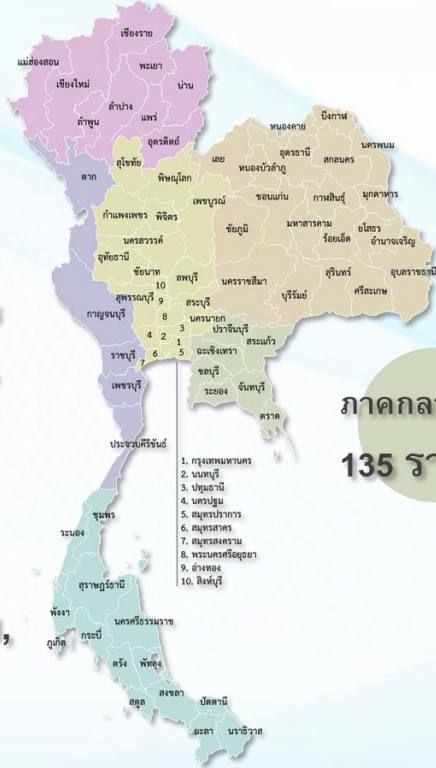
กลุ่มเป้าหมายของการสำรวจ

- MSME จำนวน 500 ราย ที่มีการค้าหรือบริการในรูปแบบการให้สินเชื่อการค้า (Credit term)
- ครอบคลุมพื้นที่ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค
- มีการกระจายตามขนาดของธุรกิจ

ภาคเหนือ
84 ราย, 17%

กรุงเทพมหานคร
90 ราย, 18%

ภาคใต้
66 ราย,
13%

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
125 ราย, 25%

ภาคกลางและตะวันออก
135 ราย, 27%

วิสาหกิจรายย่อย
148 แห่ง, 30%

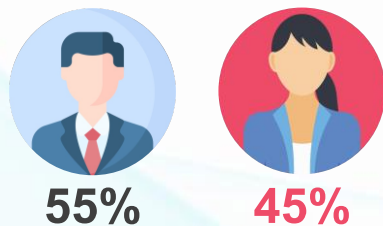
วิสาหกิจขนาดย่อม
305 แห่ง, 61%

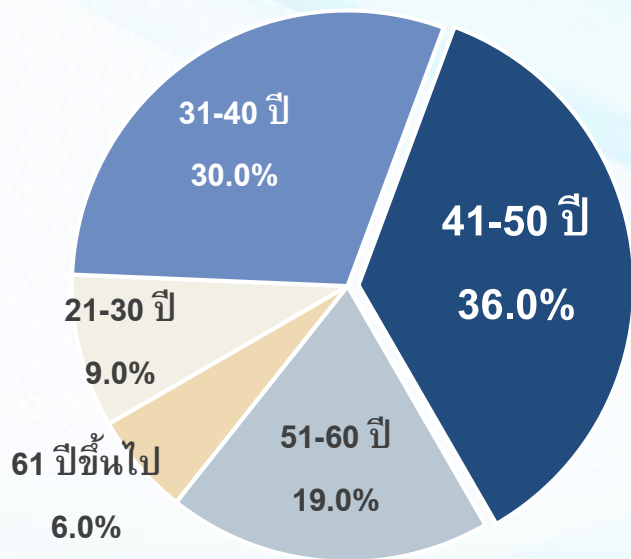
วิสาหกิจขนาดกลาง
47 แห่ง, 9%

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

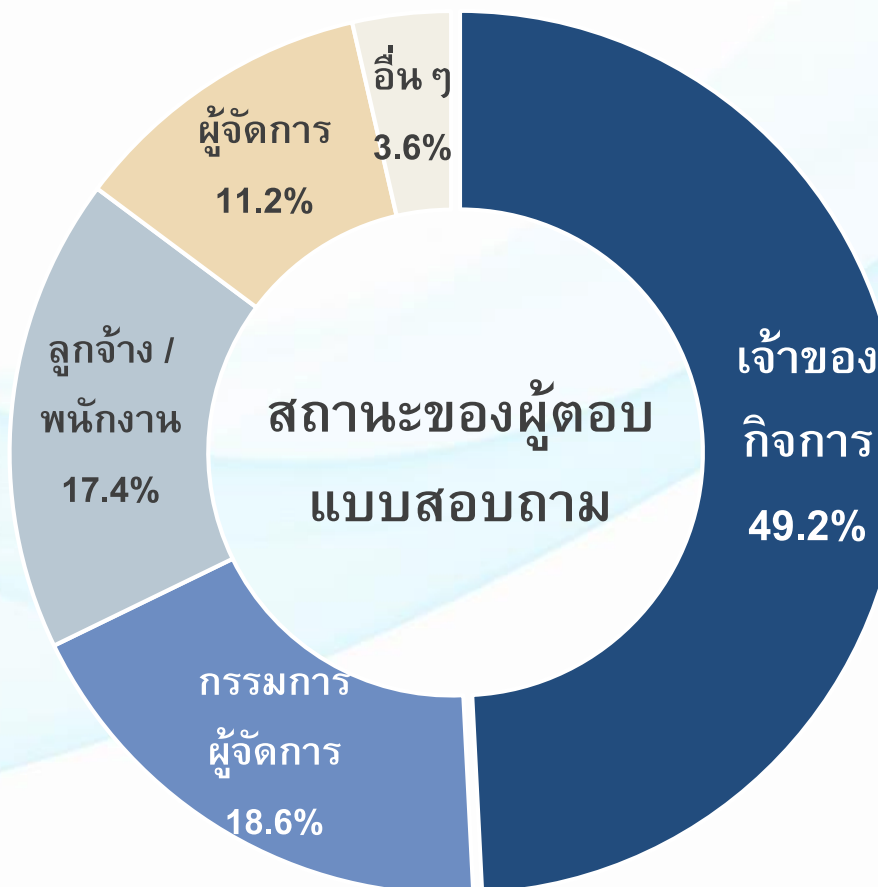
เพศ

อายุ

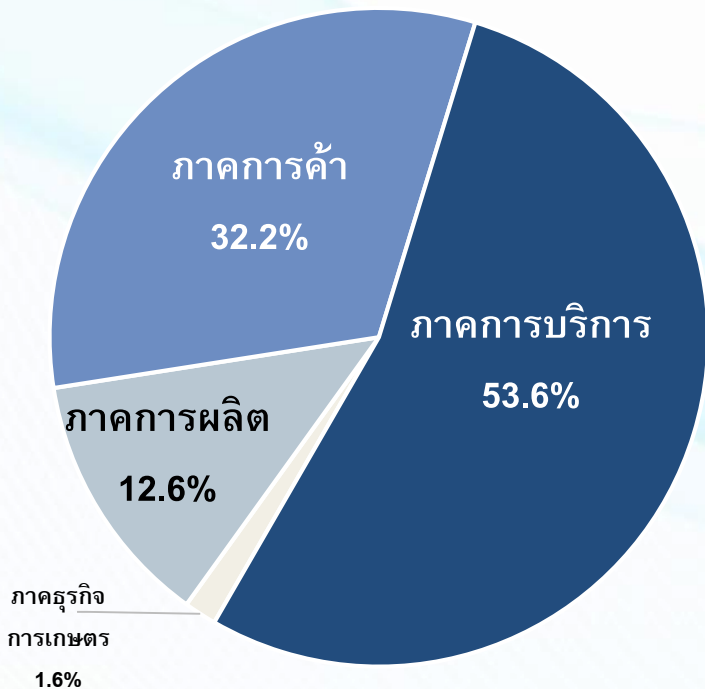

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเจ้าของกิจการ กรรมการผู้จัดการ และผู้จัดการ จึงสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับ Credit term ได้อย่างถูกต้อง

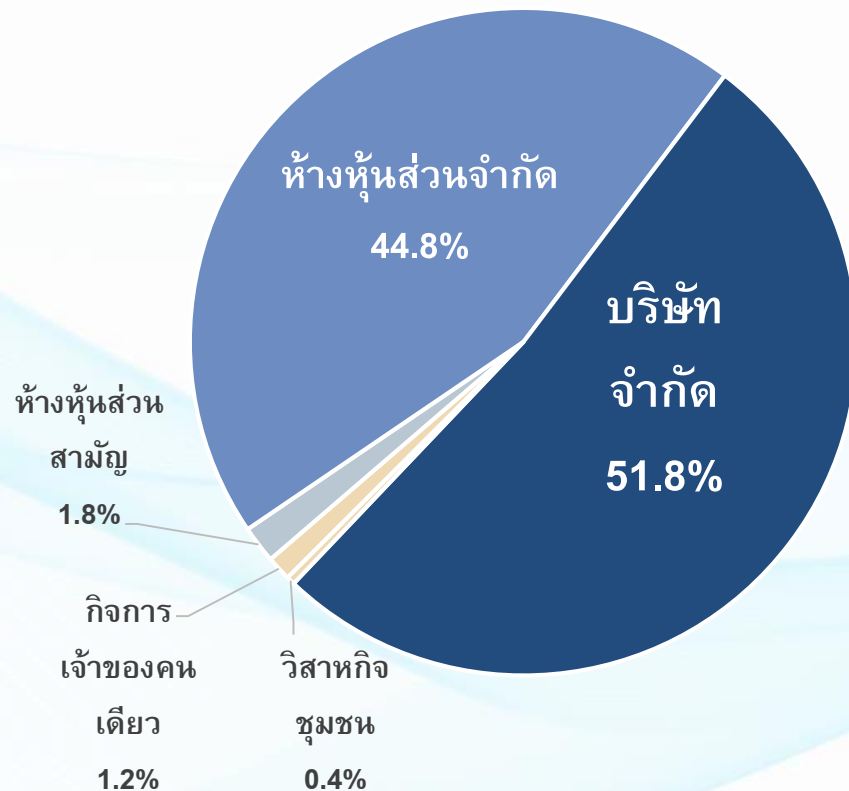

ข้อมูลทั่วไปของธุรกิจ

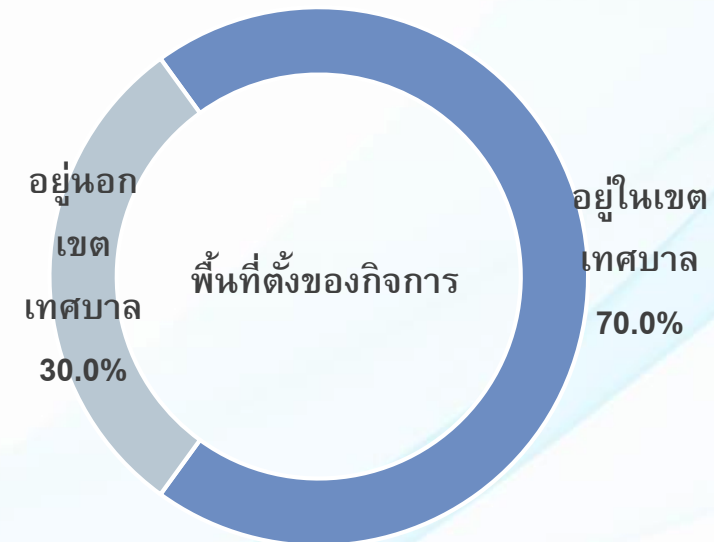
ประเภทธุรกิจ

ลักษณะของกิจการ

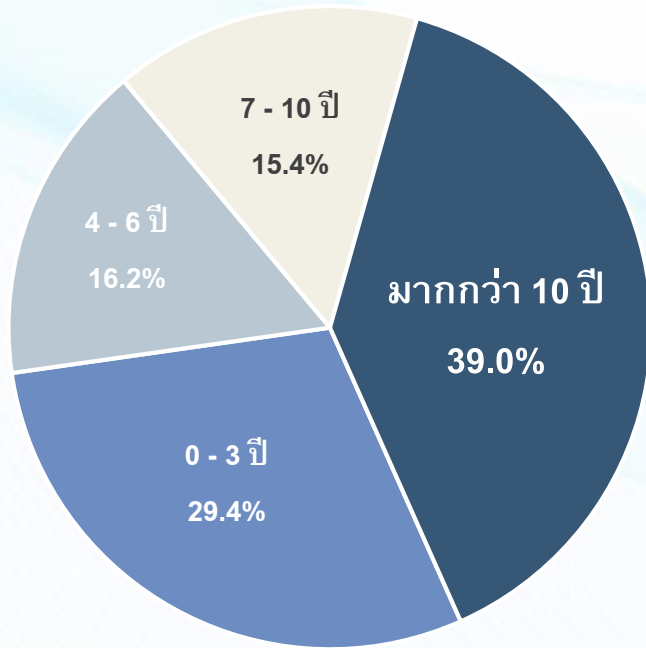

พื้นที่ตั้งกิจการ

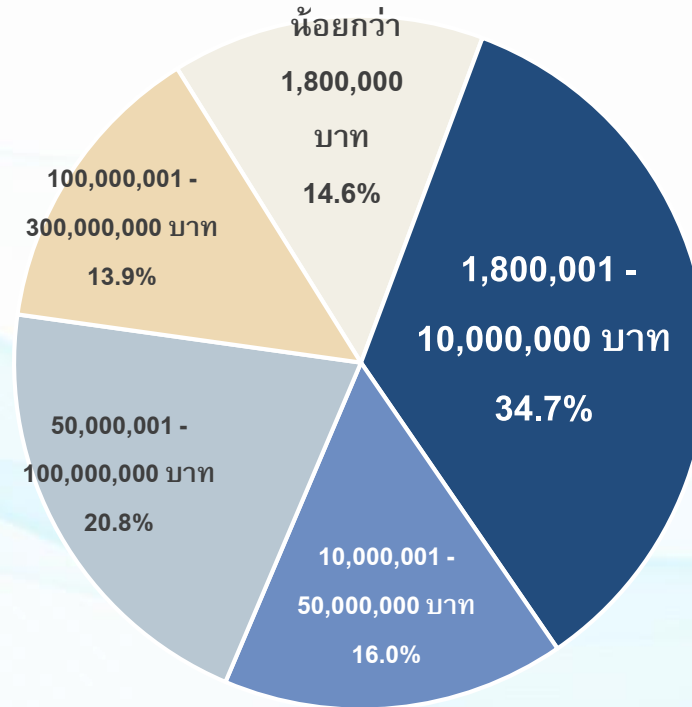
ข้อมูลทั่วไปของธุรกิจ

จำนวนปีที่กิจการประกอบธุรกิจ

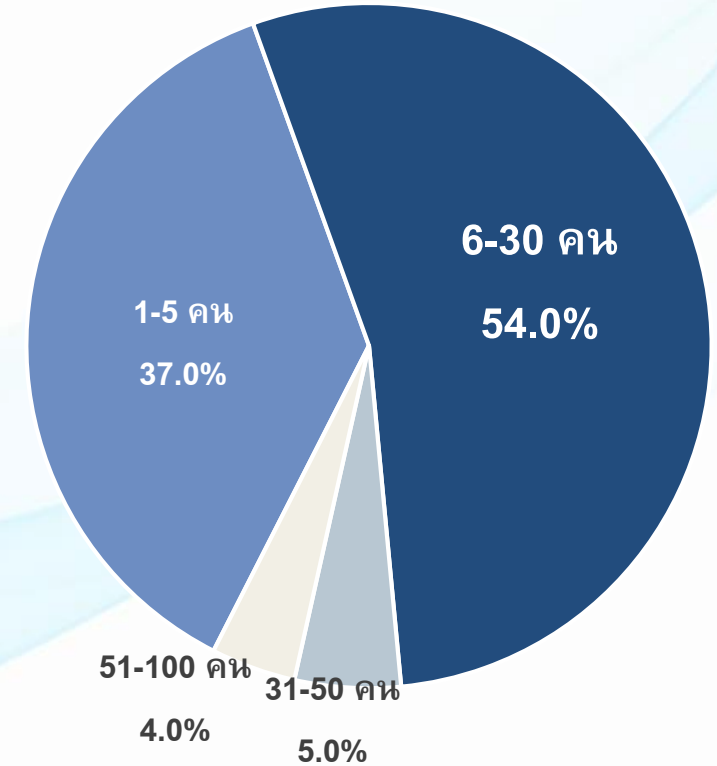
เฉลี่ย 8.3 ปี

รายได้ของธุรกิจต่อปี

เฉลี่ย 17,648,800 บาทต่อปี

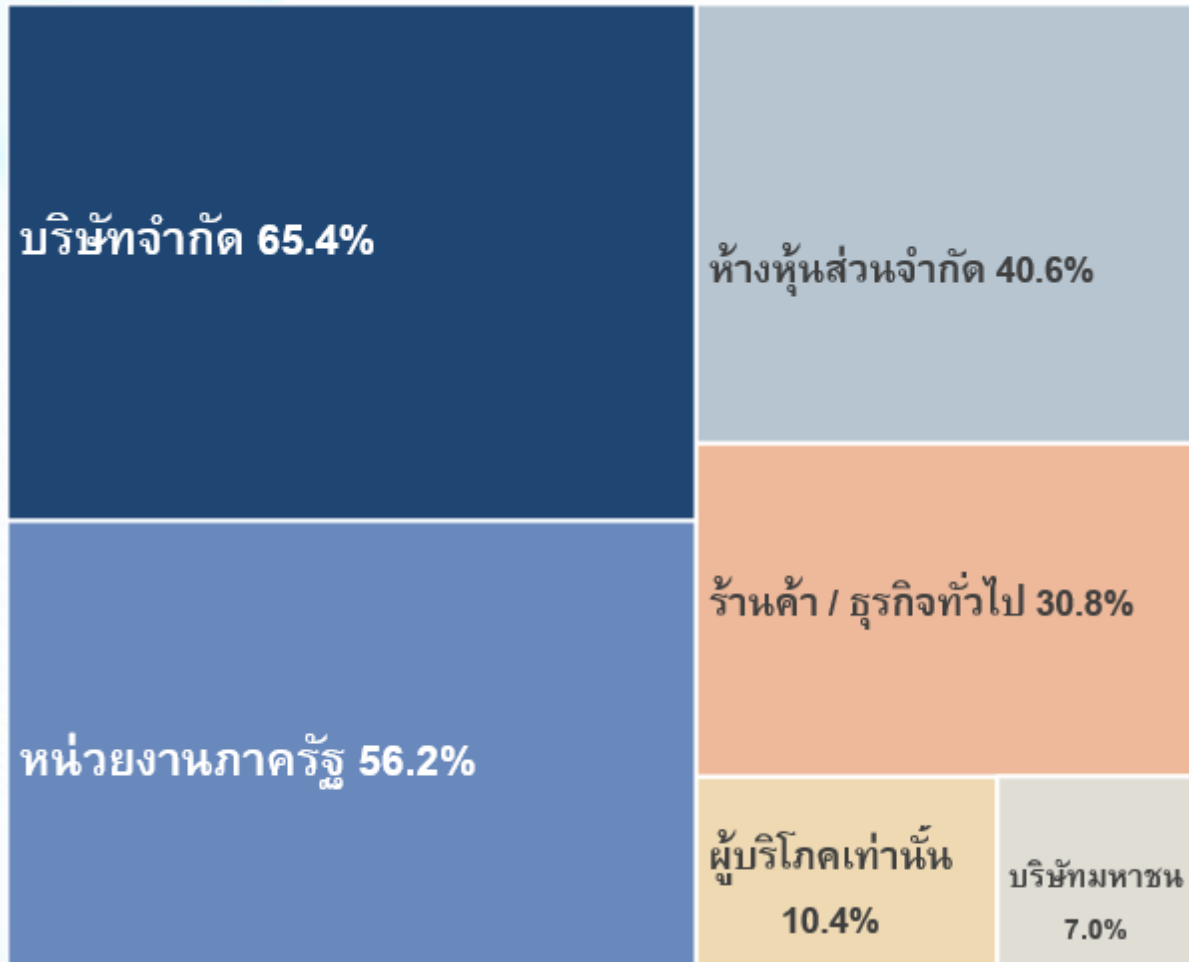
จำนวนแรงงาน

เฉลี่ย 16.52 คนต่อแห่ง

คู่ค้าของธุรกิจที่มีการให้ Credit term

MSME ส่วนใหญ่มีคู่ค้าเป็น MSME ด้วยกัน มากกว่า เป็นคู่ค้ากับผู้ประกอบการรายใหญ่

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

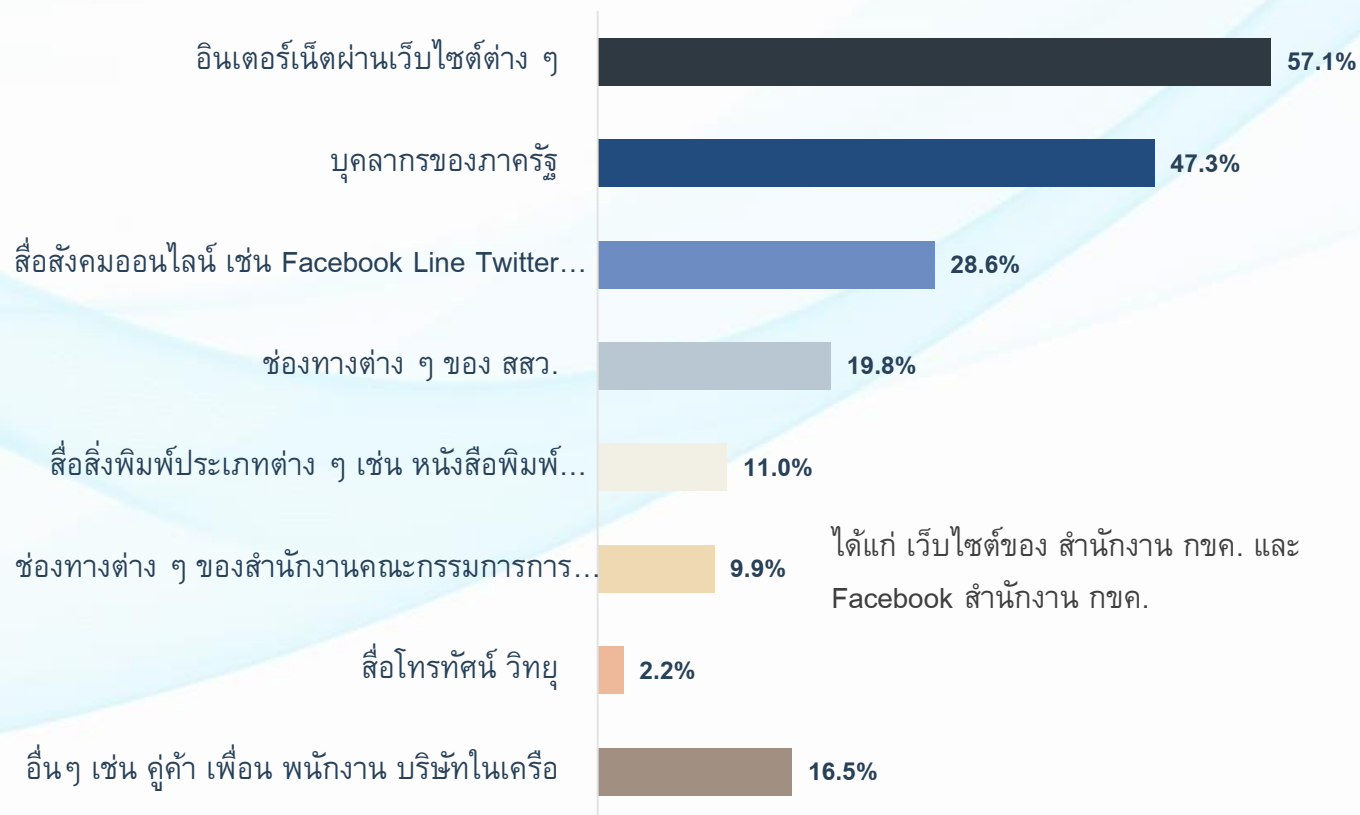
ช่องทางที่ MSME รับทราบถึงประกาศ Credit term

- MSME ส่วนใหญ่ ไม่ทราบถึงการบังคับใช้กฎหมายตามประกาศ Credit term อาจทำให้เกิดการปฏิบัติตามประกาศ ไม่ถูกต้อง
- สื่อสังคมออนไลน์เป็นช่องทางสำคัญในการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจต่อประกาศ Credit term

ช่องทางรับทราบข้อมูล

ระยะเวลาการให้ Credit term เปรียบเทียบก่อนและหลัง ประกาศ Credit term

- ภายหลังประกาศ MSME มีการขยายระยะเวลาการให้ Credit term เพิ่มขึ้น อาจเนื่องมาจากการเป็นช่วงที่ธุรกิจกำลังฟื้นตัว หลังเกิดโควิด การได้รับระยะเวลาที่เพิ่มขึ้น จะช่วยเพิ่มสภาพคล่องให้กับคู่ค้า ซึ่งส่วนใหญ่เป็น MSME ด้วยกัน

ก่อนประกาศ

78.8% มีระยะเวลาการให้ Credit term $\leq$ 30 วัน
6.6% มีระยะเวลาการให้ Credit term ระหว่าง 30 - 45 วัน
11.6% มีระยะเวลาการให้ Credit term ระหว่าง 46 – 60 วัน
3% มีระยะเวลาการให้ Credit term > 60 วัน

ระยะเวลาเฉลี่ย 34.20 วัน

หลังประกาศ

75.2% มีระยะเวลาการให้ Credit term $\leq$ 30 วัน
8.4% มีระยะเวลาการให้ Credit term ระหว่าง 30 - 45 วัน
12.2% มีระยะเวลาการให้ Credit term ระหว่าง 46 – 60 วัน
4.2% มีระยะเวลาการให้ Credit term > 60 วัน

ระยะเวลาเฉลี่ย 35.48 วัน

หมายเหตุ: ก่อนประกาศ หมายถึง ช่วงเวลา ปี 2560 – 2562 และหลังประกาศ หมายถึง ปี 2565

ระยะเวลาการให้ Credit term เปรียบเทียบก่อนและหลัง ประกาศ Credit term

- ภาคการค้าและภาคการบริการ มีการขยายระยะเวลา Credit term มากกว่า 45 วัน
- ภาคการผลิตมีการเปลี่ยนแปลงระยะเวลาการให้ Credit term ที่ดีขึ้น

ก่อนประกาศ

ภาคการค้า เฉลี่ย 33.6 วัน	81.2% มีระยะเวลาการให้ Credit term $\leq$ 30 วัน 7.3% มีระยะเวลาการให้ Credit term ระหว่าง 30 - 45 วัน 11.5% มีระยะเวลาการให้ Credit term > 45 วัน
ภาคการผลิต เฉลี่ย 39.0 วัน	71.9% มีระยะเวลาการให้ Credit term $\leq$ 30 วัน 6.3% มีระยะเวลาการให้ Credit term ระหว่าง 30 - 45 วัน 21.9% มีระยะเวลาการให้ Credit term > 45 วัน
ภาคบริการ เฉลี่ย 34.6 วัน	79.1% มีระยะเวลาการให้ Credit term $\leq$ 30 วัน 5.7% มีระยะเวลาการให้ Credit term ระหว่าง 30 - 45 วัน 15.2% มีระยะเวลาการให้ Credit term > 45 วัน

เฉลี่ย 34.7 วัน

เฉลี่ย 37.1 วัน

เฉลี่ย 35.6 วัน

หลังประกาศ

77.6% มีระยะเวลาการให้ Credit term $\leq$ 30 วัน 8.5% มีระยะเวลาการให้ Credit term ระหว่าง 30 - 45 วัน 13.9% มีระยะเวลาการให้ Credit term > 45 วัน
75.0% มีระยะเวลาการให้ Credit term $\leq$ 30 วัน 9.4% มีระยะเวลาการให้ Credit term ระหว่าง 30 - 45 วัน 15.6% มีระยะเวลาการให้ Credit term > 45 วัน
73.4% มีระยะเวลาการให้ Credit term $\leq$ 30 วัน 7.6% มีระยะเวลาการให้ Credit term ระหว่าง 30 - 45 วัน 18.6% มีระยะเวลาการให้ Credit term > 45 วัน

ระยะเวลาการให้ Credit term เปรียบเทียบก่อนและหลัง ประกาศ Credit term

- ธุรกิจรายย่อย และขนาดย่อม มีการขยายระยะเวลาการให้ Credit term
- ธุรกิจขนาดกลางมีการปฏิบัติตามประกาศ เรื่องระยะเวลาการให้ Credit term ที่ดีอยู่แล้ว

ก่อนประกาศ

รายย่อย เฉลี่ย 32.6 วัน	81.1% มีระยะเวลาการให้ Credit term $\leq$ 30 วัน 4.1% มีระยะเวลาการให้ Credit term ระหว่าง 30 - 45 วัน 14.9% มีระยะเวลาการให้ Credit term > 45 วัน
ขนาดย่อม เฉลี่ย 35.6 วัน	76.7% มีระยะเวลาการให้ Credit term $\leq$ 30 วัน 7.9% มีระยะเวลาการให้ Credit term ระหว่าง 30 - 45 วัน 15.4% มีระยะเวลาการให้ Credit term > 45 วัน
ขนาดกลาง เฉลี่ย 30.6 วัน	85.1% มีระยะเวลาการให้ Credit term $\leq$ 30 วัน 6.4% มีระยะเวลาการให้ Credit term ระหว่าง 30 - 45 วัน 8.5% มีระยะเวลาการให้ Credit term > 45 วัน

หลังประกาศ

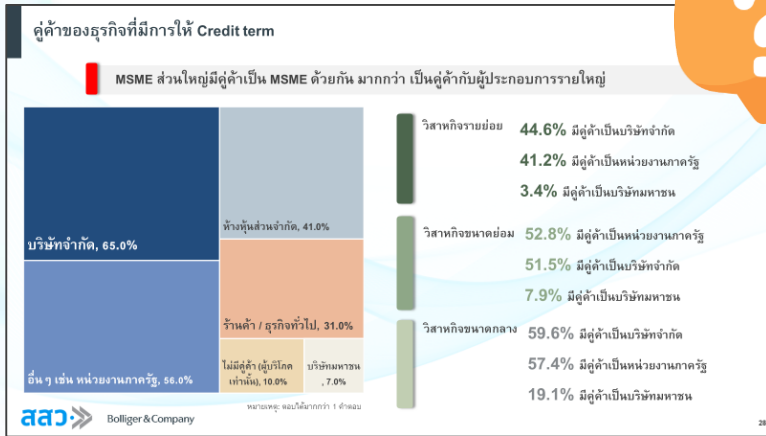
เฉลี่ย 32.6 วัน	75.7% มีระยะเวลาการให้ Credit term $\leq$ 30 วัน 6.8% มีระยะเวลาการให้ Credit term ระหว่าง 30 - 45 วัน 17.6% มีระยะเวลาการให้ Credit term > 45 วัน
เฉลี่ย 35.6 วัน	73.8% มีระยะเวลาการให้ Credit term $\leq$ 30 วัน 9.2% มีระยะเวลาการให้ Credit term ระหว่าง 30 - 45 วัน 17.0% มีระยะเวลาการให้ Credit term > 45 วัน
เฉลี่ย 30.6 วัน	83.0% มีระยะเวลาการให้ Credit term $\leq$ 30 วัน 8.5% มีระยะเวลาการให้ Credit term ระหว่าง 30 - 45 วัน 8.5% มีระยะเวลาการให้ Credit term > 45 วัน

ระยะเวลา Credit term เปรียบเทียบก่อนและหลัง ประกาศ Credit term

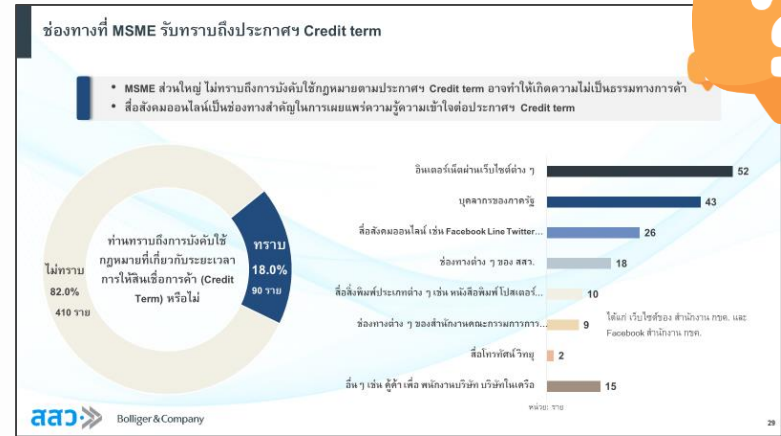
- เมื่อพิจารณาตามพื้นที่ตั้ง ผู้ประกอบการในแต่ละพื้นที่มีการขยายระยะเวลาการให้ Credit term มากกว่า 45 วัน
- ภาคใต้ ภาคกลางและตะวันออก มีการเปลี่ยนแปลงของระยะเวลาการให้ Credit term มากกว่าภาคอื่น

ข้อสังเกตจากผลการสำรวจ

- MSME ส่วนใหญ่มีคู่ค้าเป็น MSME ด้วยกัน และหน่วยงานภาครัฐ ประกาศฯ สามารถส่งเสริมความเป็นธรรมทางการค้ากับทั้งสองกลุ่มได้หรือไม่
- แนวทางใด ที่จะทำให้ MSME ซึ่งเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานภาครัฐ ได้รับเงินในช่วงเวลาที่กำหนด

- ช่องทางใด ที่จะทำให้ MSME ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประกาศฯ เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจได้

ระยะเวลา Credit term เปรียบเทียบก่อนและหลัง ประกาศฯ Credit term

- ภาคการค้าและภาคการบริการ มีการขยายระยะเวลา Credit term มากกว่า 45 วัน
- ภาคการผลิตมีการเปลี่ยนแปลงระยะเวลาการให้ Credit term ที่ดีขึ้น

ประเภทการค้า	ก่อนประกาศฯ	หลังประกาศฯ
ภาคการค้า	81.2% มีระยะเวลา Credit term ≤ 30 วัน	77.8% มีระยะเวลา Credit term ≤ 30 วัน
	7.3% มีระยะเวลา Credit term ระหว่าง 30 - 45 วัน	8.5% มีระยะเวลา Credit term ระหว่าง 30 - 45 วัน
	11.5% มีระยะเวลา Credit term > 45 วัน	13.9% มีระยะเวลา Credit term > 45 วัน
ภาคการผลิต	71.9% มีระยะเวลา Credit term ≤ 30 วัน	75.0% มีระยะเวลา Credit term ≤ 30 วัน
	6.3% มีระยะเวลา Credit term ระหว่าง 30 - 45 วัน	9.4% มีระยะเวลา Credit term ระหว่าง 30 - 45 วัน
	21.9% มีระยะเวลา Credit term > 45 วัน	15.6% มีระยะเวลา Credit term > 45 วัน
ภาคบริการ	79.1% มีระยะเวลา Credit term ≤ 30 วัน	73.4% มีระยะเวลา Credit term ≤ 30 วัน
	5.7% มีระยะเวลา Credit term ระหว่าง 30 - 45 วัน	7.6% มีระยะเวลา Credit term ระหว่าง 30 - 45 วัน
	15.2% มีระยะเวลา Credit term > 45 วัน	18.6% มีระยะเวลา Credit term > 45 วัน

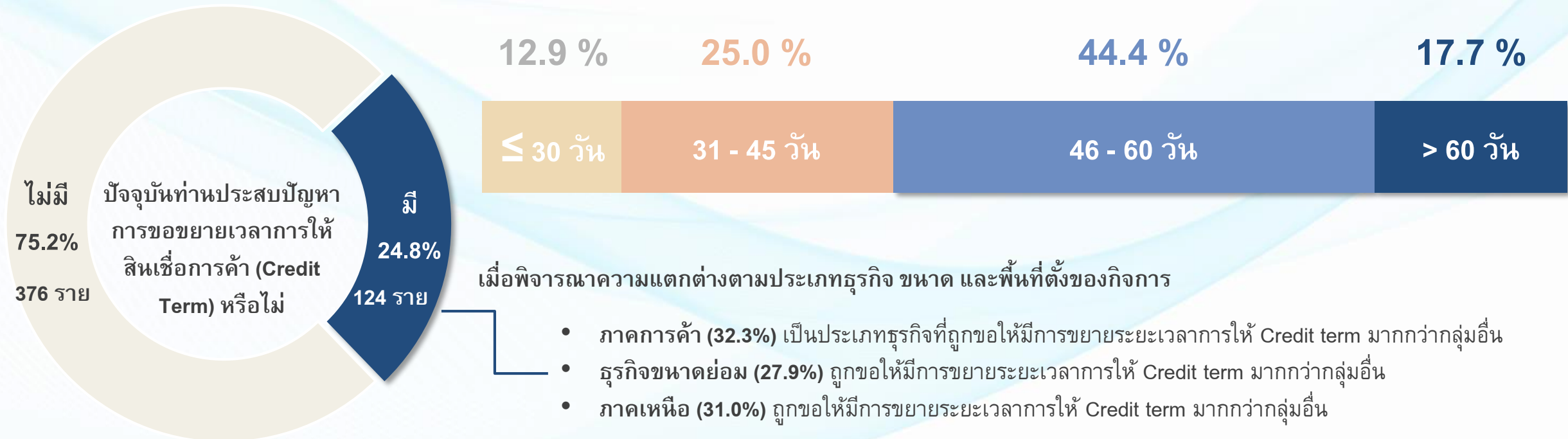
สสว. Bolliger & Company

- ผู้ประกอบการบางส่วน ถูกขยายระยะเวลา Credit term จากเดิมที่ได้รับชำระเงินน้อยกว่า 30 วัน เป็น 30 วัน และ 45 วัน ทำอย่างไร ให้ MSME ได้รับชำระเงินภายในระยะเวลาตามประกาศฯ

การขยายระยะเวลาการให้สินเชื่อการค้า

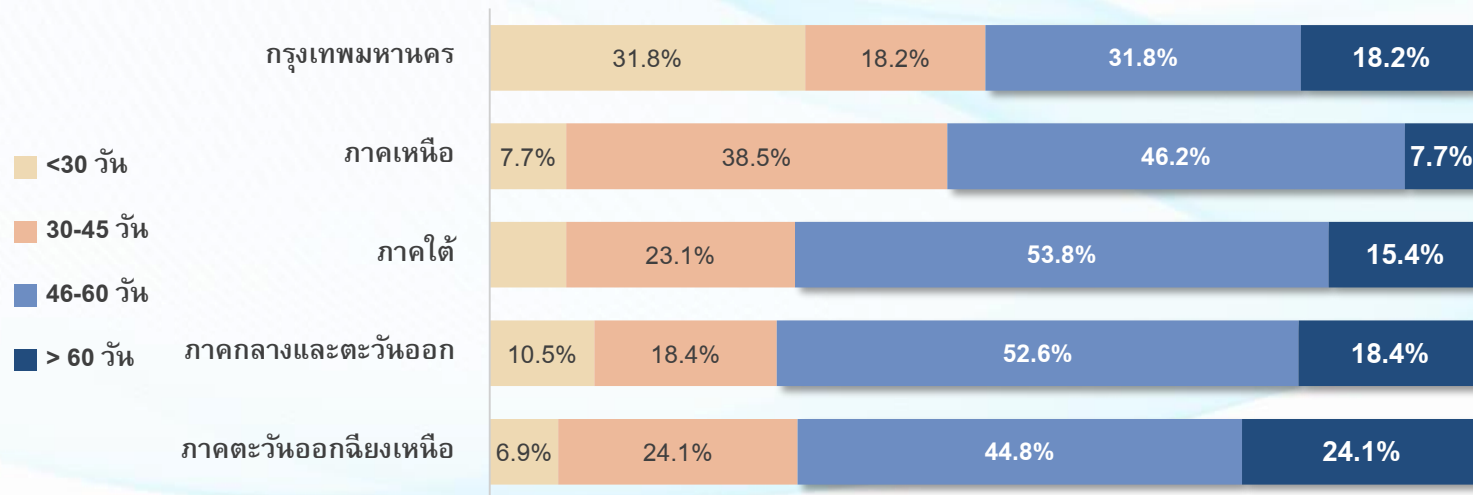
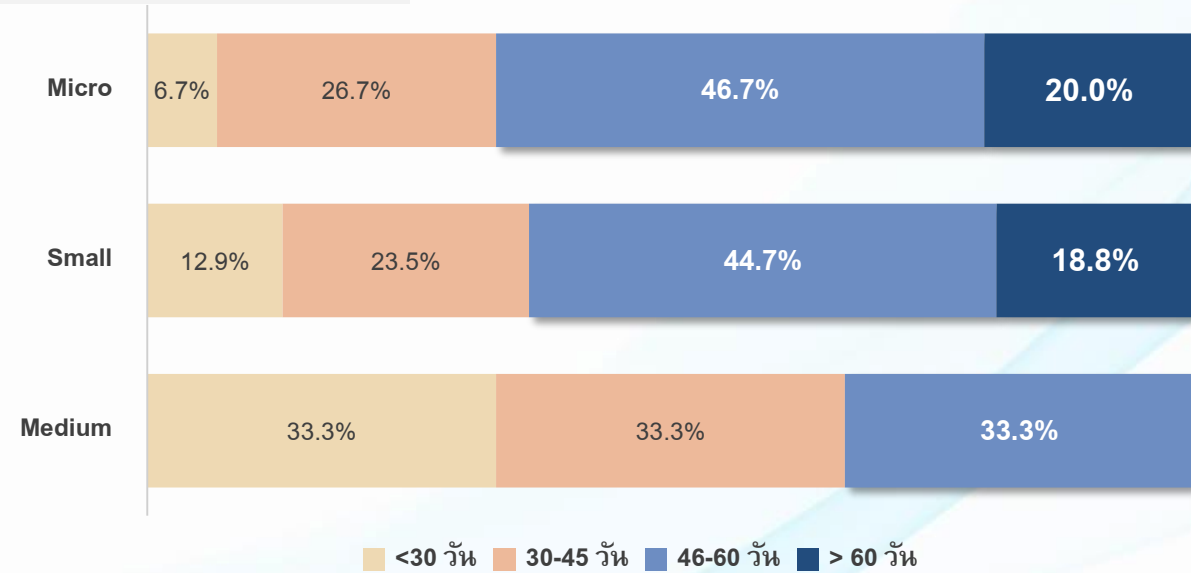
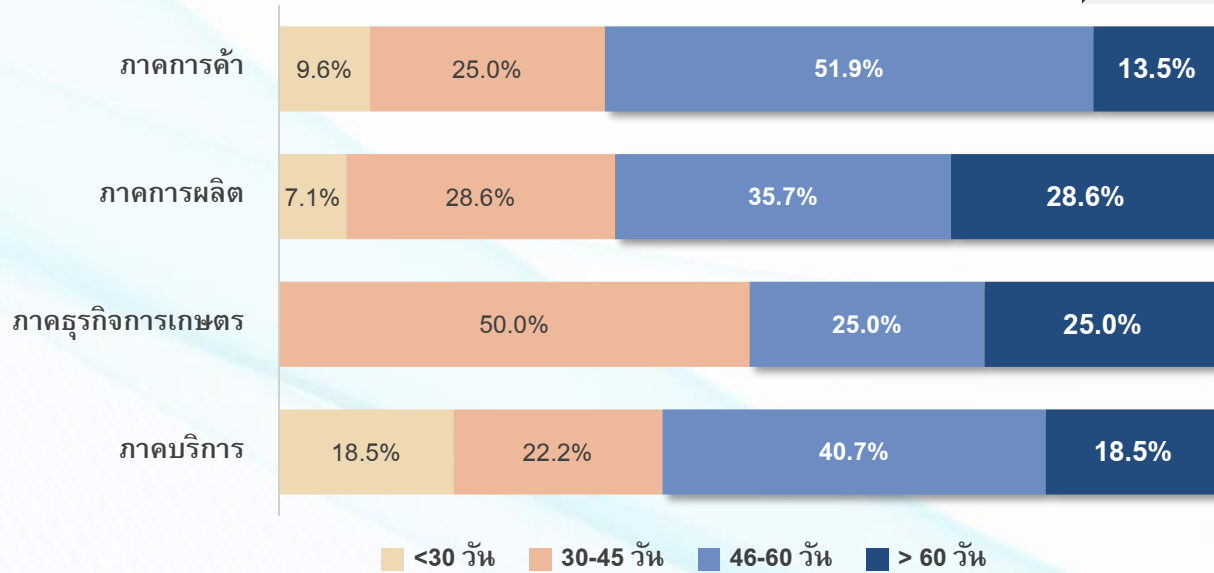
- ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ถูกขอให้ขยายระยะเวลาการให้ Credit term เป็นมากกว่า 45 วัน
- ผู้ประกอบการบางรายถูกยื่นเงื่อนไขให้ส่งสินค้าชุดใหม่ให้ก่อน จึงจะชำระค่าสินค้าชุดเดิม หรือถูกแบ่งชำระค่าสินค้าเพียงบางส่วน

หมายเหตุ: ประมวลข้อมูลจากผู้ประกอบการที่ประสบปัญหาต่อการขอขยายระยะเวลาการให้สินเชื่อการค้า จำนวน 124 ราย

การขยายระยะเวลาการให้สินเชื่อการค้า

หน่วย: ร้อยละต่อจำนวนทั้งหมดในแต่ละกลุ่ม

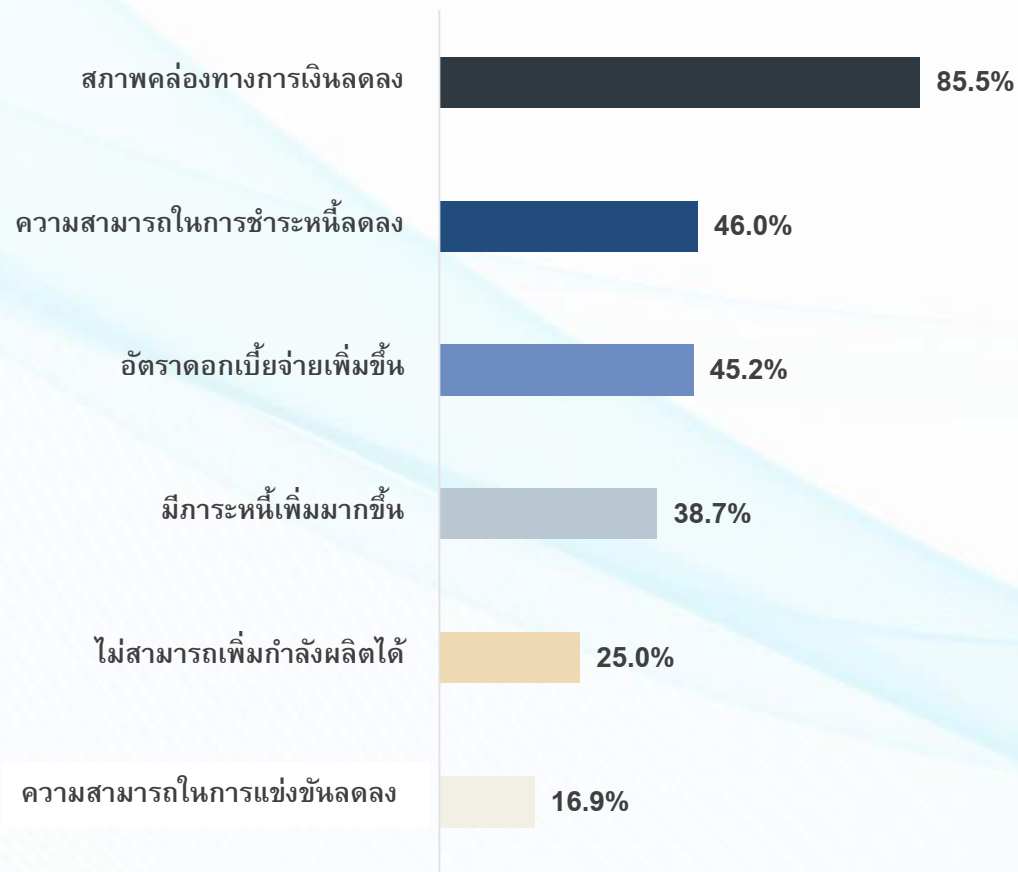

ผู้ประกอบการบางกลุ่มถูกขอให้ขยายระยะเวลา มากกว่า 45 วัน

- ธุรกิจในการผลิต และภาคการค้า
- ธุรกิจรายย่อย และขนาดย่อม
- ธุรกิจที่ตั้งในภาคกลางและตะวันออก

ปัญหาที่เกิดขึ้นเมื่อคู่ค้าขอขยายระยะเวลาการให้

Credit term

แนวทางการแก้ไขปัญหาที่ MSME เลือกใช้

เมื่อคู่ค้าขอขยายระยะเวลา Credit term

- การขยายระยะเวลา Credit term จะทำให้ขาดสภาพคล่องทางการเงิน และมีภาระด้านดอกเบี้ยหรือหนี้มากขึ้น
- ผู้ประกอบการส่วนใหญ่จึงเลือกที่จะให้คู่ค้าชำระหนี้บางส่วน เพื่อนำมาหมุนเวียนในธุรกิจก่อน

ปัญหาที่เกิดขึ้นเมื่อคู่ค้าขอขยายระยะเวลา Credit term

ประเภทธุรกิจ

	ภาคการค้า	ภาคการผลิต	ภาคธุรกิจการเกษตร	ภาคบริการ
สภาพคล่องทางการเงินลดลง	84.3%	85.7%	100.0%	85.5%
ความสามารถในการชำระหนี้ลดลง	45.1%	42.9%	25.0%	49.1%
มีภาระหนี้เพิ่มมากขึ้น	39.2%	35.7%	25.0%	40.0%
อัตราดอกเบี้ยจ่ายเพิ่มขึ้น	39.2%	42.9%	50.0%	50.9%
ไม่สามารถเพิ่มกำลังผลิตได้	29.4%	28.6%	50.0%	18.2%
ความสามารถในการแข่งขันที่ลดลง	21.6%	42.9%		7.3%

ขนาดธุรกิจ

	MICRO	SMALL	MEDIUM
สภาพคล่องทางการเงินลดลง	83.3%	85.9%	88.9%
ความสามารถในการชำระหนี้ลดลง	60.0%	41.2%	44.4%
มีภาระหนี้เพิ่มมากขึ้น	43.3%	38.8%	22.2%
อัตราดอกเบี้ยจ่ายเพิ่มขึ้น	53.3%	44.7%	22.2%
ไม่สามารถเพิ่มกำลังผลิตได้	26.7%	27.1%	-
ความสามารถในการแข่งขันที่ลดลง	16.7%	17.6%	11.1%

พื้นที่ตั้งกิจการ

	กรุงเทพมหานคร	ภาคเหนือ	ภาคใต้	ภาคกลางและตะวันออก	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
สภาพคล่องทางการเงินลดลง	90.9%	92.3%	92.3%	73.5%	86.2%
ความสามารถในการชำระหนี้ลดลง	36.4%	73.1%	46.2%	47.1%	27.6%
มีภาระหนี้เพิ่มมากขึ้น	27.3%	57.7%	23.1%	50.0%	24.1%
อัตราดอกเบี้ยจ่ายเพิ่มขึ้น	27.3%	61.5%	38.5%	64.7%	24.1%
ไม่สามารถเพิ่มกำลังผลิตได้	18.2%	23.1%	15.4%	32.4%	27.6%
ความสามารถในการแข่งขันที่ลดลง	22.7%	23.1%	7.7%	20.6%	6.9%

แนวทางการแก้ไขปัญหาที่ MSME เลือกใช้ เมื่อคู่ค้าขอขยายระยะเวลา Credit Term

ประเภทธุรกิจ

ขนาดธุรกิจ

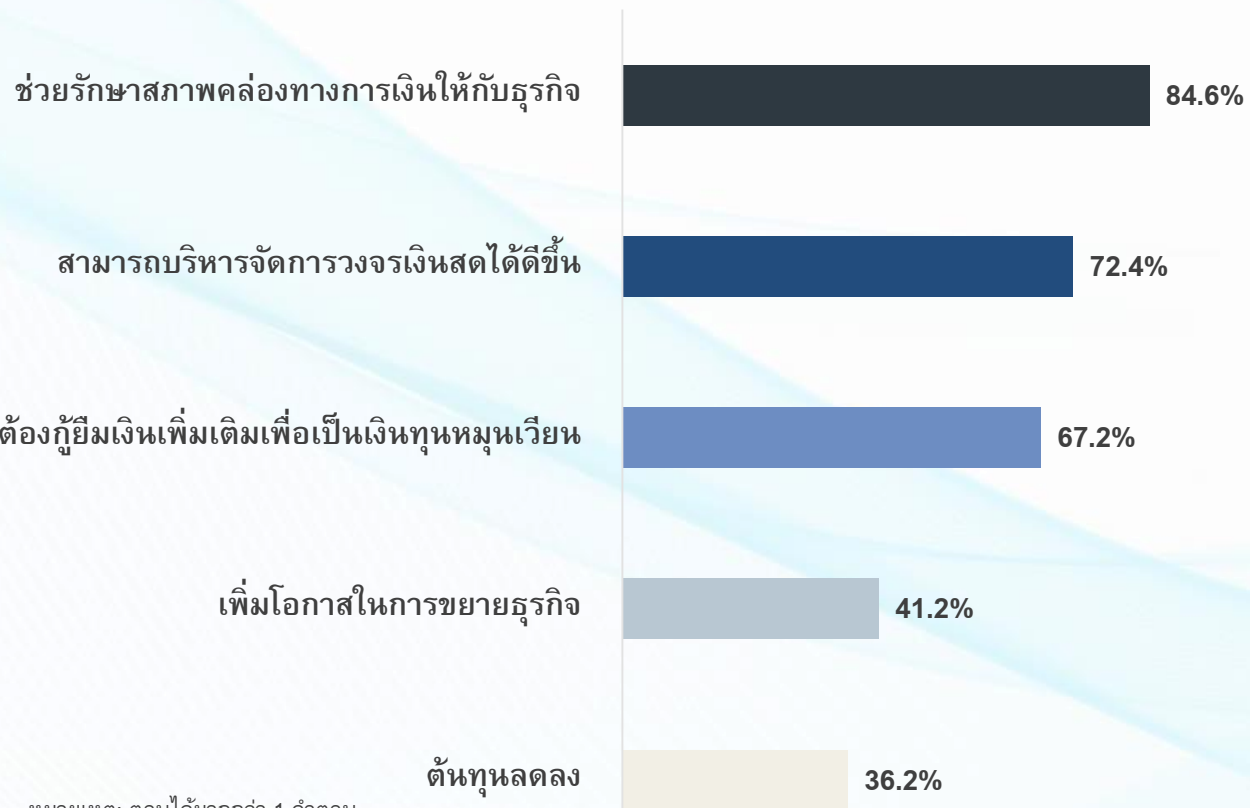
	ประเภทธุรกิจ				ขนาดธุรกิจ		
	ภาคค้า	ภาคการผลิต	ธุรกิจการเกษตร	ภาคบริการ	MICRO	SMALL	MEDIUM
• ให้อุปกรณ์แบ่งชำระหนี้บางส่วน	68.6%	78.6%	75.0%	50.9%	53.3%	64.7%	66.7%
• ขอสินเชื่อจากสถาบันการเงินเพิ่มขึ้นเพื่อเป็นทุนหมุนเวียน	25.5%	28.6%	25.0%	32.7%	30.0%	30.6%	11.1%
• ให้ส่วนลดกับลูกค้าเพื่อจูงใจให้ลูกค้าจ่ายเงินตามกำหนดเดิม หรือ เพื่อกระตุ้นให้ชำระหนี้เร็วขึ้น	23.5%	28.6%	25.0%	9.1%	16.7%	18.8%	11.1%
• กระจายความเสี่ยง ด้วยการหาคู่ค้า หรือ Supplier รายใหม่	9.8%	7.1%		14.5%	16.7%	10.6%	
• อื่นๆ เช่น เพิ่มราคาสินค้า, ขอเพิ่มระยะเวลาเครดิตจาก supplier, ไม่ขายสินค้ากับคู่ค้าอีก	15.7%	7.1%	25.0%	12.7%	10.0%	12.9%	33.3%

พื้นที่ตั้งกิจการ

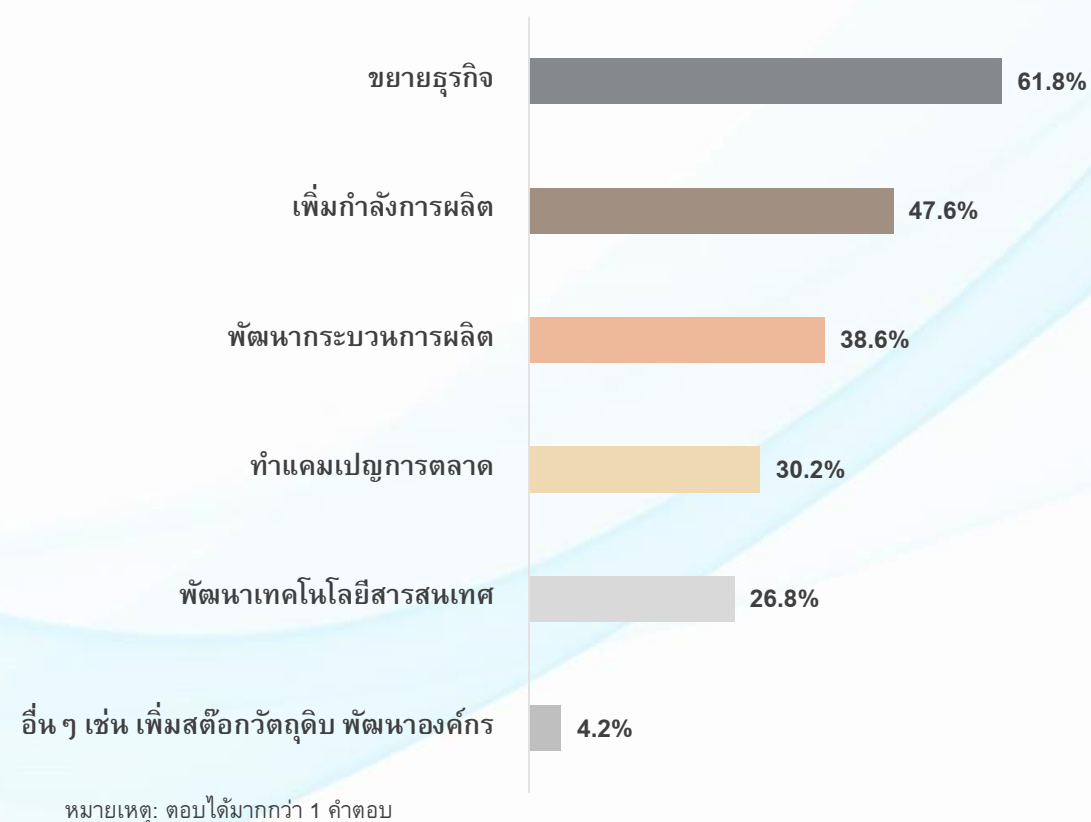
	พื้นที่ตั้งกิจการ				
	กรุงเทพมหานคร	ภาคเหนือ	ภาคใต้	ภาคกลางและตะวันออก	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
• ให้อุปกรณ์แบ่งชำระหนี้บางส่วน	59.1%	76.9%	61.5%	38.2%	79.3%
• ขอสินเชื่อจากสถาบันการเงินเพิ่มขึ้นเพื่อเป็นทุนหมุนเวียน	31.8%	23.1%	46.2%	35.3%	17.2%
• ให้ส่วนลดกับลูกค้าเพื่อจูงใจให้ลูกค้าจ่ายเงินตามกำหนดเดิม หรือ เพื่อกระตุ้นให้ชำระหนี้เร็วขึ้น	13.6%	19.2%	23.1%	26.5%	6.9%
• กระจายความเสี่ยง ด้วยการหาคู่ค้า หรือ Supplier รายใหม่	9.1%	11.5%	7.7%	17.6%	6.9%
• อื่นๆ เช่น เพิ่มราคาสินค้า, ขอเพิ่มระยะเวลาเครดิตจาก supplier, ไม่ขายสินค้ากับคู่ค้าอีก	18.2%	3.8%	7.7%	26.5%	6.9%

ประโยชน์ที่ผู้ประกอบการ MSME ได้รับเมื่อมีการชำระหนี้เร็วขึ้น

ประโยชน์ต่อธุรกิจ

ธุรกิจจะนำเงินที่ได้รับชำระไปใช้อย่างไร

ถ้าธุรกิจได้รับชำระค่าสินค้าเร็วขึ้น จะช่วยรักษาสภาพคล่องทางการเงิน รวมไปถึงจะทำให้ธุรกิจสามารถนำเงินไปลงทุนได้ในอนาคต

ผลกระทบของ MSME เมื่อให้สินเชื่อการค้าแก่ผู้ประกอบการรายใหญ่

ไม่ถูกเอาเปรียบหรือได้รับผลกระทบ, 81.4%

ถูกเอาเปรียบ
หรือได้รับผล
กระทบ, 18.6%

เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอื่น ๆ ผู้ประกอบการเหล่านี้รู้สึกถูกเอาเปรียบหรือได้รับผลกระทบด้าน Credit term จากผู้ประกอบการรายใหญ่

- ผู้ประกอบการรายย่อย (18.2%) และขนาดย่อม (20.3%)
- ภาคการค้า (26.1%)
- ผู้ประกอบการในพื้นที่ กรุงเทพมหานคร (23.3%) และ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (20.0%)

ความเป็นธรรมทางการค้าที่เกิดขึ้นจากการให้ Credit term

แม้ว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่ จะได้รับความเป็นธรรมทางการค้าด้าน Credit term แต่ยังมี MSME บางส่วน ไม่ได้รับความเป็นธรรม ด้วยการ ประวิงเวลาการชำระเงิน เปลี่ยนแปลง/เพิ่มเติมเงื่อนไข หรือไม่ชำระหนี้

ได้รับความเป็นธรรมทางการค้า 74.2%

ถูกประวิงเวลาจ่ายค่าสินค้า หรือบริการเกินกว่าระยะเวลา การให้สินเชื่อการค้า (Credit Term) ที่กำหนด 21.2%

ถูกเปลี่ยนแปลงระยะเวลาการให้สินเชื่อการค้า (Credit Term) หรือเงื่อนไขอื่นภายใต้สัญญา หรือไม่มีการ แจ้งล่วงหน้า, 8.0%

ถูกบังคับโดยคู่ค้า อย่างไม่เป็นธรรม เช่น การกำหนด เงื่อนไขพิเศษในการให้สินเชื่อการค้า 5.0%

อื่นๆ เช่น การฟ้องร้อง...

- ภาคการค้า (31.1%) ได้รับความไม่เป็นธรรมทางการค้า ด้วยการประวิงเวลาจ่ายค่าสินค้าหรือบริการเกินกว่า ระยะเวลาการให้ Credit term
- เมื่อพิจารณาตามขนาดของธุรกิจ ประมาณ 20.0% ของทุกขนาดธุรกิจ ได้รับความไม่เป็นธรรมทางการค้า ด้วยการประวิงเวลาจ่ายค่าสินค้าหรือบริการเกินกว่า ระยะเวลาการให้ Credit term
- ผู้ประกอบการใน กรุงเทพมหานคร (28.8%) ถูกประวิง เวลาจ่ายค่าสินค้าหรือบริการเกินกว่าระยะเวลาการให้ Credit term

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

*ผู้ประกอบการรับเหมาก่อสร้างมีการฟ้องร้องตามกฎหมาย

การรับรู้เรื่องการร้องเรียน เมื่อได้รับความไม่เป็นธรรมทางการค้า

การรับรู้เรื่องการร้องเรียน หากได้รับความไม่เป็นธรรมทางการค้าต่อ
สำนักงานคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า (กขค.)

ไม่ทราบ 79.6%

ทราบ 20.4%

- เมื่อได้รับความไม่เป็นธรรมทางการค้าจากการให้ระยะเวลา Credit term ผู้ประกอบการ MSME ทุกประเภทและขนาดธุรกิจ (80%) โดยเฉพาะกิจการที่ตั้งในกรุงเทพมหานคร และภาคกลางและตะวันออก ไม่ทราบว่าสามารถร้องเรียนต่อ สำนักงาน กขค. ได้

ความต้องการของผู้ประกอบการเพิ่มเติมจากภาครัฐ

- ปัญหาด้านการเงิน ยังคงเป็นปัจจัยสำคัญของ MSME ที่ต้องการได้รับความช่วยเหลือหรือสนับสนุนจากภาครัฐ
- ขณะที่ การปรับปรุงกฎระเบียบ และ การส่งเสริม ความรู้ความสามารถในการประกอบธุรกิจ จะช่วย ทำให้ธุรกิจมีโอกาสประสบความสำเร็จได้มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมสำคัญต่อหน่วยงานภาครัฐต่อการบังคับใช้ประกาศฯ ระยะเวลาการให้ Credit term

ต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำหนดให้ระยะเวลาชำระหนี้ไม่เกินกว่า 30 วัน เพื่อให้ธุรกิจ MSME มีเงินทุนกลับมาหมุนเวียนได้อย่างรวดเร็ว

เพิ่มช่องทางให้ MSME สามารถนำ Credit term ไปขอสินเชื่อกับสถาบันการเงินได้

เพิ่มช่องทางให้เจ้าหน้าที่ภาครัฐเข้ามาช่วยเจรจาหรือต่อรองการชำระเงิน เพื่อลดข้อพิพาทระหว่างผู้ประกอบการ และลดขั้นตอนการฟ้องร้องต่อศาล

เพิ่มการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับ Credit term ทั้งในส่วนของการบังคับตามกฎหมาย การลงโทษ และการประณิประยอม

แนวทางการบังคับใช้ประกาศ Credit term ที่เป็นไปได้ในทางปฏิบัติ

ผู้ประกอบการบางราย ถูกขยายระยะเวลาการชำระเงิน จากเดิมที่มีระยะเวลาน้อยกว่า 30 วัน เป็น 30 วัน และ 45 วัน ตามประกาศ Credit term

อย่างไร ผู้ประกอบการจึงสามารถร้องเรียนความไม่เป็นธรรม โดยไม่กระทบต่อธุรกิจและความสัมพันธ์ทางการค้า เนื่องจากมีบทลงโทษที่สูง

มีแนวทางใดที่จะสามารถนำเงินค่าปรับมาสร้างประโยชน์ต่อ MSME

อย่างไร ผู้ประกอบการจึงจะไม่เพิ่มเติมเงื่อนไขการชำระเงิน ทำให้ MSME ได้รับชำระเงินช้าลง

แนวทางใดที่จะส่งเสริมหรือจูงใจให้ผู้ประกอบการรายใหญ่ปฏิบัติตามประกาศ หรือสร้างความเป็นธรรมทางการค้า

อย่างไร ผู้ประกอบการรายย่อย และขนาดย่อม จึงสามารถสร้างการรับรู้และมีความเข้าใจเงื่อนไข/ตามความหมายของประกาศ ได้ในวงกว้าง

แนวทางใดที่จะทำให้ MSME ได้รับการชำระเงินตามประกาศ จากหน่วยงานภาครัฐที่เป็นคู่สัญญา

สรุปการประชุมรับฟังความคิดเห็น (Focus Group) ของหน่วยงานภาครัฐ

การส่งเสริมให้ผู้ประกอบการปฏิบัติตามประกาศฯ

- ผู้ประกอบการบางรายเกิดความเข้าใจผิดในรายละเอียด เรื่องระยะเวลาการชำระค่าสินค้าจากเดิมที่เคยมีการตกลงไว้ไม่น้อยกว่า 30 วัน และมีการขยายระยะเวลาการชำระค่าสินค้าเป็นไม่เกิน 30 หรือ 45 วัน จำเป็นต้องมีการประชาสัมพันธ์ในรายละเอียดเพิ่มเติม เนื่องจากการเผยแพร่ผ่านสื่อต่างๆ อาจเป็นเพียงการสื่อสารในประเด็นหลัก แต่ไม่มีการอธิบายในรายละเอียด จึงทำให้เกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนของผู้ประกอบการได้ จึงเป็นหน้าที่ของสำนักงาน กขค. และหน่วยงานพันธมิตร ในการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ผู้ประกอบการอย่างกว้างขวางต่อไป
- สำนักงาน กขค. และหน่วยงานต่างๆ ร่วมกันหาแนวทางในการพัฒนาประกาศฯ ให้ครอบคลุมทั้งหน่วยงานภาคเอกชนและหน่วยงานรัฐ เนื่องจากประกาศฯ ฉบับปัจจุบันเป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับผู้ประกอบการภาคเอกชน แต่ไม่รวมไปถึงคู่ค้าที่เป็นหน่วยงานภาครัฐ
- โทษของการปรับค่าน้ำมันเชื้อเพลิงที่สูง ซึ่งสำนักงาน กขค. ได้อธิบายเพิ่มเติมว่าการปรับมิใช่จะปรับทั้งหมดจากรายได้ทั้งปี ต้องมีการพิจารณามูลค่าความเสียหายที่เกิดขึ้นด้วย ซึ่งผู้ประกอบการต้องรวบรวมเอกสาร และประเมินความเสียหายที่เกิดขึ้น จึงอาจทำให้ผู้ประกอบการไม่ดำเนินการร้องเรียน
- ผู้ประกอบการที่ต้องการให้มีหน่วยงานของภาครัฐเข้ามาช่วงไกล่เกลี่ยหรือเจรจาประนีประนอมนั้น อาจเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้ธุรกิจต่างๆ ลดข้อพิพาทที่จะเกิดขึ้นได้ รวมไปถึงต้องมีการสื่อสารถึงการเก็บข้อมูลของผู้ร้องเรียนเป็นความลับ
- การให้รางวัลผู้ประกอบการใหญ่ที่สามารถปฏิบัติตามประกาศฯ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปการประชุมรับฟังความคิดเห็น (Focus Group) ของหน่วยงานภาครัฐ

การส่งเสริมและพัฒนากระบวนการปฏิบัติตามประกาศฯ

- การนำส่งคำปรับต่อกระทรวงการคลัง ไม่ได้ถูกนำมาชดเชยแก่ผู้เสียหาย หรือถูกนำมาใช้ในการส่งเสริมความเป็นธรรมทางการค้า หน่วยงานกำกับดูแล
- การร้องเรียนเมื่อผู้ประกอบการไม่ได้รับความเป็นธรรมทางการค้ายังคงมีข้อจำกัดอยู่หลายประการ อาทิ เอกสารและข้อมูลการกระทำความผิดที่ต้องมีความชัดเจน ตรวจสอบได้ และประเมินความเสียหายได้ รวมถึงระยะเวลาที่ใช้ในการพิจารณายาวนานและขั้นตอนซับซ้อนทางกฎหมายต่างๆ ทำให้เกิดภาระต่อผู้เสียหาย
- การใช้สินเชื่อการค้าค้ำประกันสินเชื่อเพิ่มเติมเป็นข้อเสนอแนะที่ดี ที่จะทำให้ผู้ประกอบการ MSME สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้มากขึ้น และช่วยรักษาสภาพคล่องทางการเงิน ในช่วงระหว่างมีการให้สินเชื่อการค้า
- การประชาสัมพันธ์และการอบรมให้ความรู้ต่อผู้ประกอบการที่ครอบคลุมมิติด้านขนาด ประเภทธุรกิจ และพื้นที่ จะช่วยสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ประกอบการ MSME หรือผู้ประกอบการรายใหญ่ไม่ให้เกิดการกระทำที่อาจเข้าข่ายให้เกิดความไม่เป็นธรรมทางการค้า
- การสนับสนุนให้เกิดการสร้างเครือข่ายของตนเอง โดยเฉพาะเมื่อมีการขายสินค้าหรือบริการให้กับผู้ประกอบการรายใหญ่ จะทำให้ผู้ประกอบการรายใหญ่ไม่กระทำการใดที่อาจเข้าข่ายทำให้เกิดการค้าที่ไม่เป็นธรรม

สรุปการประชุมรับฟังความคิดเห็น (Focus Group) ของหน่วยงานภาคเอกชนและผู้ประกอบการ

การส่งเสริมให้ผู้ประกอบการปฏิบัติตามประกาศฯ

- การรับรู้ประกาศฯ และแนวทางปฏิบัติของธุรกิจ เนื่องจากในปัจจุบันเชื่อว่าหลายธุรกิจไม่ทราบถึงการประกาศดังกล่าว และตนเองมีการให้ระยะเวลาสินเชื่อการค้า 30 วัน หากแต่เมื่อวางบิลเพื่อให้ลูกค้าชำระเงินแล้ว จะมีช่วงระยะเวลาหนึ่งที่ใช้ในการดำเนินการ ซึ่งรวมแล้วกว่าตนเองจะได้รับเงินค่าสินค้าโดยเฉลี่ยแล้ว อยู่ที่ 120 วัน
- การบังคับใช้ทางกฎหมายต้องพิจารณาในหลายปัจจัย เนื่องจากธุรกิจมักคำนึงถึงผลประโยชน์จากการค้าขายกับลูกค้าในระยะยาว มากกว่าที่จะคำนึงถึงผลประโยชน์ในระยะสั้น
- การพิจารณาระยะเวลาการให้สินเชื่อการค้าในแต่ละครั้งไม่เหมือนกัน เนื่องจากการซื้อขายแต่ละครั้งจะมีความแตกต่างทั้งด้านชนิดสินค้า คุณลักษณะ หรือราคา ทำให้ธุรกิจกำหนดระยะเวลาการให้สินค้าต่าง ๆ
- การขยายระยะเวลาของสินเชื่อการค้ายังมีให้เห็นอยู่ โดยเป็นการส่งเอกสารค่าสินค้ากับฝ่ายบัญชีแล้ว อาจถูกอ้างว่ายังไม่ได้รับเอกสาร นำส่งเอกสารไม่ตรงรอบตัดบัญชี หรือ ให้เหตุผลในการชำระเงินล่าช้าจากจำเป็นต้องจ่ายค่าสินค้าให้กับธุรกิจอื่น ๆ ที่จำเป็นก่อน
- การทำสัญญาระหว่างภาครัฐและเอกชนคู่สัญญายังมีข้อที่ควรปรับปรุง เช่น หากเอกชนดำเนินงานไม่ครบถ้วนหรือเลยกำหนดเวลาจะถูกปรับเงิน แต่ภาครัฐไม่มีการกำหนดระยะเวลาที่จะจ่ายเงินค่าจ้างไว้
- การพิจารณากำหนดระยะเวลาการชำระเงินค่าสินค้านั้น ควรพิจารณาถึงธรรมเนียมปฏิบัติที่แตกต่างไปตามอุตสาหกรรม เช่น บางอุตสาหกรรมมีระยะเวลาการให้สินเชื่อการค้าอยู่ที่ 60 วัน แต่หากต้องทำตามประกาศฯ ต้องมีระยะเวลาการให้สินเชื่อการค้าไม่เกิน 30 วัน จะกระทบต่อสภาพคล่องและกระบวนการผลิตสินค้าได้
- ปัญหาการชำระเงินที่ล่าช้าจะเกิดกับธุรกิจ MSME ที่เป็นคู่ค้ากัน

สรุปการประชุมรับฟังความคิดเห็น (Focus Group) ของหน่วยงานภาคเอกชนและผู้ประกอบการ

การส่งเสริมและพัฒนากระบวนการปฏิบัติตามประกาศฯ

- การกำหนดแนวทางการเพิ่มสภาพคล่องทางการเงินของผู้ประกอบการในช่วงระหว่างรอชำระเงินค้ำประกันสินเชื่อ หน่วยงานภาครัฐควรมีการส่งเสริมการปฏิบัติตามประกาศฯ ด้วยการใช้การประเมิน Ranking ของบริษัทขนาดใหญ่ที่มีการปฏิบัติตามประกาศฯ ได้เป็นอย่างดี หรือการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการขนาดต่าง ๆ ที่มีการชำระเงินค้ำประกันสินเชื่อภายในระยะเวลาการให้สินเชื่อการค้า
- หน่วยงานภาครัฐสามารถประชาสัมพันธ์และสื่อสารผ่านบริษัทรับทำบัญชีต่าง ๆ เนื่องจากสินเชื่อการค้าต้องมีการรายงานทางบัญชี จึงเป็นช่องทางที่เหมาะสมในการให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ประกอบการ MSME
- การรวมกลุ่มของผู้ประกอบการ MSME เพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองนั้นอาจจะทำได้กับธุรกิจที่มีสินค้าหรือบริการที่มีลักษณะเฉพาะ แตกต่างจากกลุ่มอื่น หรือเป็นตลาดผู้ขายน้อยราย เนื่องจากถ้าเป็นสินค้าปกติที่มีผู้ขายจำนวนมาก ผู้ซื้อสามารถหาสินค้าและบริการ หรือผู้ผลิตอื่นมาทดแทนได้ง่าย ทำให้ไม่สามารถเพิ่มอำนาจต่อรองจากการรวมกลุ่มได้จริง

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1) ประชาสัมพันธ์แนวทางการปฏิบัติทางการค้าที่เป็นธรรมเกี่ยวกับระยะเวลาการให้สินเชื่อการค้า (Credit Term) ของ MSME อย่างกว้างขวางผ่านทางจดหมาย รายการโทรทัศน์ สำนักงานบัญชี และหน่วยงานภาครัฐอื่นที่ต้องมีการติดต่อกับผู้ประกอบการ
- 2) ปรับปรุงบทลงโทษให้มีความเหมาะสมสำหรับแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม
- 3) แต่ละอุตสาหกรรมมีธรรมเนียมปฏิบัติแตกต่างกัน ส่งผลต่อระยะเวลาการให้สินเชื่อการค้าได้ไม่เท่ากัน การกำหนดระยะเวลา Credit term ที่เท่ากันทุกกลุ่มอุตสาหกรรม จึงเป็นข้อจำกัดต่อการดำเนินธุรกิจ
- 4) การกำหนดแนวทางนำค่าปรับมาใช้ประโยชน์แก่ผู้ประกอบการที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมทางการค้า เนื่องจากปัจจุบันค่าปรับจะถูกนำส่งกระทรวงการคลัง ทำให้ไม่เกิดประโยชน์ต่อ MSME เสียประโยชน์ ซึ่งอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ MSME ไม่ร้องเรียนเมื่อได้รับความไม่เป็นธรรมทางการค้า โดยอาจจะเป็นไปในรูปแบบค่าชดเชย หรือดอกเบี้ยที่จะได้รับเพิ่มเติมมากกว่าอัตราดอกเบี้ยที่ MSME ได้รับจากสถาบันการเงิน
- 5) การคุ้มครองผู้ร้องให้เป็นความลับ เพื่อสร้างแรงจูงใจในการร้องเรียน หรือรายงานความไม่เป็นธรรมทางการค้า
- 6) เร่งรัดการเบิกจ่ายงบประมาณภาครัฐแก่คู่สัญญาที่เป็น MSME เพราะประกาศฯ ยังไม่ครอบคลุมถึงระยะเวลาในการเบิกจ่ายค่าจ้างแก่ภาคเอกชน
- 7) สร้างระบบที่ผู้ประกอบการสามารถนำสินเชื่อการค้ามาเป็นหลักทรัพย์ค้ำประกัน การขอเพิ่มวงเงินสินเชื่อกับสถาบันการเงินได้ ซึ่งควรมีทั้งระบบตรวจสอบการขอสินเชื่อและการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของสินเชื่อการค้านี้ๆ
- 8) การเพิ่มอำนาจต่อรองของผู้ประกอบการ MSME ด้วยการรวมกลุ่ม จำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมเป็นรายสินค้า เนื่องจาก MSME จะสามารถสร้างอำนาจต่อรองกับผู้ประกอบการรายใหญ่ได้ เมื่อสินค้าและบริการเหล่านั้นมีผู้ผลิตหรือผู้ขายน้อยราย หรือมีคุณลักษณะเฉพาะ จึงควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในรายละเอียดถึงกลุ่มสินค้าที่จะทำให้ MSME มีอำนาจต่อรองมากยิ่งขึ้น